

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 2 maj 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till militärt tjänstepensionsreglemente m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 192, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna vid propositionen fogat förslag till reglemente angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet (militära tjänstepensionsreglementet);

dels besluta, att nu tillämpade grunder för pensionering av bataljonsläkare vid fältläkarkåren och marinläkare av andra graden skola från och med den 1 juli 1935 upphöra att gälla utom beträffande beställningshavare, som vid nämnda tidpunkt åtnjuter pensionsrätt enligt berörda grunder;

dels förklara att, där innehavare av befattning, som är förenad med pensionsrätt i statens pensionsanstalt, tillika innehar tjänst, som är förenad med rätt till tjänstepension från annan av staten inrättad eller understödd pensionsanstalt eller pensionsfond eller av statsmedel, nedsättning av det med den förra befattningen förenade tjänstepensionsunderlaget icke skall äga rum, om pensionen för den andra tjänsten reduceras med hänsyn till pensionen från statens pensionsanstalt;

dels föreskriva, att å pensioner, som beviljas med tillämpning av militära tjänstepensionsreglementet, ej må utgå pensionstillägg;

dels ock förklara, att med avlöningsbelopp, varå enligt gällande bestämmelser dyrtidstillägg utgår, skall för befattningshavare, som har att vidkännas pensionsavdrag jämlikt militära tjänstepensionsreglementet, förstås lörens nettobelopp.

Det vid propositionen fogade författningsförslaget kommer att av utskottet i det följande återgivas.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av densamma inom *andra kammaren* väckta motioner, nämligen

nr 545 av herr *Holmgren*,

nr 548 av herr *Eriksson* i Stockholm,

nr 557 av herr *Petersson* i Lerbäcksbyn *m. fl.*,

nr 558 av herr *Holmgren m. fl.*,
nr 559 av herr *Holmgren m. fl.*,
nr 560 av herr *Holmgren m. fl.*,
nr 561 av herr *Holmgren*,
nr 573 av herrar *Holmgren* och *Holmström* samt
nr 574 av herr *Johanson* i Hallagården *m. fl.*

1) I motionen II: 545 har herr *Holmgren* hemställt, »att riksdagen vid fastställande av militärt tjänstepensionsreglemente måtte bereda flaggkorpraler och högbåtsmän möjligheter att få detta reglemente å sig tillämpat utan att de f. n. åläggas att vidkännas pensionsavdrag».

2) I motionen II: 548 hemställer herr *Eriksson* i Stockholm, »att 5 § 2 mom. av reglementet angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet må erhålla följande lydelse:

Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. skall i förekommande fall iakttagas,

att hänsyn icke tages till pension, som utgår enligt gällande bestämmelser angående pensionering av försvarsväsendets reserver av befäl och civilmilitär personal».

3) I motionen II: 557 av herr *Petersson* i Lerbäcksbyn *m. fl.* har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att i övergångsbestämmelserna till militärt tjänstepensionsreglemente, mom. 1 b) föreslagna pensionsbelopp även skola tillkomma sådan redan pensionerad personal på övergångsstat, som före uppnådd pensionsålder jämlikt bestämmelserna i 17 eller 28 § i kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429) vunnit uppflyttning till närmast högre löneklass inom vederbörlig löneplan».

4) I motionen II: 558 av herr *Holmgren m. fl.* har hemställts, »att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 192 måtte besluta att vid tjänstårsberäkningen för officerare och marinintendenturkårens personal hänsyn tages till tid efter fyllda 21 år, varunder vederbörande varit anställd vid krigsmakten såsom officers- eller reservofficersaspirant eller innehaft motsvarande anställning vid marinen».

5) I motionen II: 559 av herr *Holmgren m. fl.* har hemställts, »att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 192 måtte besluta att såsom beräkningsgrund för den militära personalens bidrag till pensioneringskostnaderna godkänna 1934 års militärpensionssakkunnigas till Kungl. Maj:t avgivna förslag angående pensionsavdrag».

6) I motionen II: 560 av herr *Holmgren m. fl.* har hemställts, »att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 192 ville godkänna 1934 års militärpensionssakkunnigas förslag i avseende på formuleringen av § 18, mom. 2, i Kungl. Maj:ts förslag till militärt tjänstepensionsreglemente».

7) I motionen II: 561 hemställer herr *Holmgren*, »att riksdagen måtte besluta, att övergångsbestämmelserna i nu föreslaget militärt tjänstepensionsreglemente måtte kompletteras med föreskrift, att icke-ordinarie befattningshavare må såsom tjänstår jämväl tillgodoräkna tid, under vilken han varit anställd vid marinens månads- och daglönarestater».

8) I motionen II: 573 av herrar *Holmgren* och *Holmström* har hemställts, »att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 192 ville godkänna 1934 års militärpensionssakkunnigas förslag i avseende på formuleringen av övergångsbestämmelserna, punkt 6, i Kungl. Maj:ts förslag till militärt tjänstepensionsreglemente».

9) I motionen nr II: 574 av herr *Johanson* i Hallagården *m. fl.* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att om befattningshavare, vilken kommer i åtnjutande av pension för i militära tjänstepensionsreglementet avsedd tjänst, vid avgång från den tjänsten åtnjuter eller sedermera erhåller lön eller arvode från statsunderstödd institution eller statligt monopolföretag eller från dem underlydande företag eller uppbär avlöning från statsanställning i form av taxeavgifter, pensionen skall reduceras på sätt i 5 § av förslaget till omförmälda reglemente är föreskrivet».

Beträffande motiveringen för sålunda framställda förslag får utskottet, i den mån redogörelse för förslagen ej lämnas i utskottets yttrande, hänvisa till propositionen och motionerna.

I anledning av propositionen har utskottet från arméns fabrikers och tyganstalters tjänstemannaförening *m. fl.* fått mottaga framställningar, vilka avse ändringar i Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets yttrande.

Inledning. Vissa allmänna frågor.

Behovet av en ny pensionslagstiftning. Den militära pensioneringen handhaves sedan gammalt av två pensionskassor, arméns pensionskassa och flottans pensionskassa. I fråga om pensionsvillkoren gälla för vardera kassan särskilda, från varandra delvis avvikande föreskrifter, vilka i väsentliga delar härröra från 1870-talet.

De nuvarande pensioneringsbestämmelserna för försvarsväsendets ordinarie personal äro formellt synnerligen komplicerade samt otidsenliga och till sitt sakliga innehåll i många hänseenden otillfredsställande. Härtill kommer, att efter genomförandet av senaste försvarsorganisation vissa på pensioneringen inverkan spörsmål lämnats helt oreglerade. Frågan om en nyreglering av det militära pensionsväsendet har emellertid länge stått på dagordningen. Olika sakkunnigberedningar hava föreslagit genomgripande omläggningar såväl av pensionsgrundernas innebörd som av pensioneringens administration. Att dessa förslag icke blivit föremål för

slutlig prövning har närmast haft sin grund däri, att en revision av det civila pensionsväsendet ansetts böra gå före en nydaning av de militära pensionsbestämmelserna. Sedan tjänstepensioneringen för civilförvaltningens personal numera genom det av 1934 års riksdag antagna civila tjänstepensionsreglementet ordnats efter nya principer, bör en omdaning även av det militära pensioneringssystemet utan dröjsmål ske. Såsom föredragande departementschefen framhållit, synes detta angeläget icke blott med hänsyn till behovet i och för sig av en modernisering av tjänstepensioneringen för försvarsväsendets ordinarie personal utan även för att härigenom skapa grundval för en önskvärd förbättring av familjepensioneringen för denna personal. Vidare måste det, såsom departementschefen likaledes betonat, anses önskvärt, att pensionsfrågan för försvarsväsendets icke-ordinarie befattningshavare med stadigvarande anställning snarast möjligt vinner sin lösning.

Kungl. Maj:ts förslag till militärt tjänstepensionsreglemente överensstämmer i stort sett med ett av 1934 års militärpensionssakkunniga i betänkande den 5 december 1934 avgivet förslag i ämnet. De sakkunniga hade vid uppgörande av sitt förslag i enlighet med dem lämnade direktiv sökt anpassa de militära pensioneringsbestämmelserna efter de för civilförvaltningen fastslagna nya grundsatserna i fråga om tjänstepensioneringen. På vissa betydelsefulla punkter ansågo dock de sakkunniga särskilda förhållanden, hänförliga till den militära organisationen och den militära pensioneringens speciella uppgift, påkalla avvikelser. I de fall, där i propositionen intagits en från de sakkunnigas förslag avvikande mening, har avsikten huvudsakligen varit att beträffande försvarsväsendets ordinarie personal åstadkomma en ännu närmare anslutning till det civila pensioneringssystemet än sakkunnigförslaget innebär.

Med hänsyn till att löneförhållandena för försvarsväsendets personal äro ordnade efter samma system som för befattningshavare vid den nyreglerade civilförvaltningen anser utskottet i likhet med departementschefen det önskvärt och naturligt, att vid ett nyordnande av den militära tjänstepensioneringen de för civilförvaltningen fastslagna grundsatserna i möjligaste mån vinna tillämpning. Utskottet, som alltså delar den principiella uppfattning, på vilken det föreliggande förslaget är uppbyggt, finner detta förslag vara väl ägnat att läggas till grund för en revision av det militära pensioneringssystemet samt för genomförande av pensionering av försvarsväsendets icke-ordinarie personal. Endast på ett par mindre väsentliga punkter ifrågasätter utskottet jämkning i Kungl. Maj:ts förslag.

Innan utskottet övergår till behandling av särskilda med det föreliggande förslaget sammanhängande detaljspörsmål, vill utskottet — i likhet med vad som skett i propositionen — beröra ett par huvudfrågor av mera allmän innebörd.

Pensioneringens omfattning. Enligt Kungl. Maj:ts förslag, som i förevarande avseende sammanfaller med vad militärpensionssakkunniga för-

ordat, skall militära tjänstepensionsreglementet vinna tillämpning å samtliga ordinarie beställningshavare med lön enligt löneplan i avlöningsreglementet den 20 maj 1927 (nr 170) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet. I enlighet med vad som förutsatts i samband med 1925 års omorganisation av försvarsväsendet har pensionsrätten ansetts böra omfatta även motsvarande personal å övergångsstat. Vidare skulle enligt förslaget beställningshavare vid flottans poliskår samt — under förutsättning att riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts proposition nr 202 angående ändrade grunder för tillsättande av beställningen såsom marinöverdirektör — jämväl innehavare av marinöverdirektörsbeställningen erhålla pensionsrätt enligt reglementet. Detta skulle följaktligen erhålla tillämpning å all ordinarie personal vid försvarsväsendet med undantag av bataljonsläkare vid fältläkarkåren och marinläkare av andra graden. Sistnämnda båda befattningar hava ansetts böra lämnas utanför reglementet, då dessa äro att betrakta såsom bisysslor.

Av det fast anställda manskapet vid försvarsväsendet skulle endast flaggkorpraler och högbåtsmän erhålla pensionsrätt enligt reglementet. Dessa beställningshavare åtnjuta för närvarande en mera summariskt ordnad pensionsrätt jämlikt bestämmelserna rörande pensionering av flottans gemenskap men äro berättigade att kvarstå i tjänst till en ålder, som motsvarar pensionsåldern för underofficerare. Med hänsyn till att tvekan ansetts kunna råda, huruvida nuvarande innehavare av dylika beställningar äro skyldiga att underkasta sig ändrade pensioneringsföreskrifter, hava emellertid dessa beställningshavare berättigats att efter anmälan kvarstå å nuvarande pensioneringsgrunder.

Beträffande försvarsväsendets icke-ordinarie personal skulle enligt förslaget sådana icke-ordinarie tjänstemän, som efter avslutande av pågående revision av de vid kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet fogade tjänsteförteckningarna komma att intaga ställning såsom extra ordinarie tjänstemän eller kvinnlig ekonomipersonal, erhålla pensionsrätt omedelbart på grund av reglementets föreskrifter. Däremot skulle försvarsväsendets kvinnliga sjukvårdspersonal åtminstone tills vidare undantagas från reglementets tillämpning och bibehållas vid nuvarande pensionsrätt i statens pensionsanstalt. I överensstämmelse med vad som skett i civila tjänstepensionsreglementet skulle emellertid befogenhet lämnas Kungl. Maj:t att genom särskilt beslut göra militära tjänstepensionsreglementet tillämpligt å andra icke-ordinarie anställningshavare vid försvarsväsendet än extra ordinarie befattningshavare och kvinnlig ekonomipersonal. Av propositionen framgår, att avsikten är att denna befogenhet skall begagnas endast i fall, då anställningshavare av organisatoriska eller andra skäl anses ej lämpligen kunna erhålla den anställnings- och löneform, som i förberörda kungörelse avses, oaktat han i fråga om arbetsuppgifter och anställningens var-

aktighet är jämförlig med befattningshavare, som är underkastad kungörelsens föreskrifter. Med hänsyn till att revisionen av ovannämnda tjänsteförteckningar ännu icke avslutats föreslås i propositionen, att pensionsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare skola träda i kraft först å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Till vad sålunda i propositionen föreslagits i fråga om pensioneringens omfattning vill utskottet giva sin anslutning. Utskottet får i detta sammanhang erinra, att statsutskottet (utlåtande nr 92) numera enhälligt tillstyrkt Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition nr 202 angående ändrad anställningsform för marinöverdirektören. Därest propositionen vinner riksdagens godkännande, möter icke hinder att göra reglementet tillämpligt jämväl å denne beställningshavare. Beträffande flottans polispersonal har departementschefen — i samband med tillstyrkande att denna personal, ehuru förordnad tills vidare, skulle erhålla pensionsrätt enligt reglementet — framhållit, att det avsteg från eljest vedertagna principer, som detta innebure, endast borde betraktas såsom ett provisorium samt att en förändrad anställningsform för polispersonalen kunde ifrågasättas. Utskottet, som biträder departementschefens uppfattning, vill uttala önskvärdheten av att frågan om ändrad anställningsform för polispersonalen snarast möjligt vinner sin lösning.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall den kvinnliga sjukvårdspersonalen vid försvarsväsendet bibehållas vid nuvarande pensionsrätt i statens pensionsanstalt. Då de pensioner, som enligt gällande föreskrifter tillkomma den till pensionsanstalten anslutna sjuksköterskepersonalen, äro relativt små, kunde anledning föreligga att göra militära tjänstepensionsreglementet tillämpligt även å försvarsväsendets ifrågavarande personal. Med hänsyn till vad i propositionen anförts rörande lämpligheten ur olika synpunkter av att pensionsförhållandena äro desamma för alla sjuksköterskor, oberoende av om de äro anställda i statlig eller kommunal tjänst, har utskottet emellertid icke ansett sig böra föreslå utvidgning av reglementets tillämpningsområde i nu berört avseende. Utskottet inskränker sig till att framhålla önskvärdheten av att den av Kungl. Maj:t genom beslut den 9 november 1934 igångsatta utredningen i fråga om beredande av möjlighet till förbättrade pensionsvillkor för de med pensionsrätt i statens pensionsanstalt förenade sjuksköterskebefattningarna påskyndas och att förslag i ämnet snarast möjligt förelägges riksdagen.

Pensionsunderlag och pensionsavdrag. Vad till en början angår pensionsunderlagen innebär förslaget, att dessa — i överensstämmelse med vad militärpensionssakkunniga förordat — skola för försvarsväsendets personal beräknas efter samma grunder som i civila tjänstepensionsreglementet, d. v. s. till två tredjedelar av slutlönen å A-ort, dock med samma jämkning för beställningshavare i de högsta lönegraderna inom löneplanerna O och C i militära avlöningsreglementet, som gäller för civila tjänstemän med samma löneställning. Denna beräkningsgrund medför någon höjning av pensionsunderlagen för beställningar i samtliga lönegrader

utom fyra. Genom en övergångsbestämmelse har sörjts för att nuvarande innehavare av sådana beställningar, beträffande vilka förslaget innebär en sänkning av pensionsunderlaget, icke till följd därav skola behöva vidkännas minskning i nu utgående pensionsförmåner.

Vad i propositionen föreslagits i fråga om pensionsunderlag för försvarsväsendets personal har icke givit utskottet anledning till erinran.

Den militära personalen bidrager för närvarande i betydligt mindre utsträckning till pensioneringskostnaderna än civilförvaltningens tjänstemän. Detta sammanhänger icke enbart med att på grund av de tidigare avgångsåldrar, som i allmänhet tillämpas vid försvarsväsendet, avgiftstiden i regel blir kortare och pensionskostnaden större än för civila tjänstemän, utan därtill kommer att den militära personalen hittills haft förmånen av låga pensionsavgifter, i genomsnitt icke uppgående ens till hälften så stora belopp, som civila tjänstemän i motsvarande löneställning sedan lång tid tillbaka haft att erlægga. Anledningen till sistnämnda förhållande är att söka däri, att pensionsavgifterna för försvarsväsendets personal i stort sett bibehållits oförändrade sedan de militära pensioneringsgrundernas tillkomst på 1870-talet, allenast med en år 1926 vidtagen mindre jämkning. Samtidigt hava pensionsförmånerna — som ursprungligen utgjordes av kassapension och fyllnadspension — icke obetydligt ökats, dels genom de pensionsförbättringar, som beslutats under åren 1919 och 1922, och dels genom tillkomsten år 1925 av pensionsförhöjning.

Militärpensionssakkunniga, som ansågo att man med hänsyn till de militära beställningshavarnas låga pensionsålder icke kunde för dessa beställningshavare ifrågasätta samma täckningskvot som antagits för civila tjänstemän, stannade vid att föreslå olika pensionsavdragsskalor för den ordinarie personalen, däri inberäknat flaggkorpraler och högbåtsmän, å ena, samt den icke-ordinarie personalen, å andra sidan.

Beträffande den ordinarie personalen utmynnade de sakkunnigas förslag i en avdragsskala, vilken genomsnittligt innebar en höjning med 58.7 procent av nuvarande pensionsavgifter. Till jämförelse må nämnas, att en övergång till de civila avdragsgrunderna skulle innebära en ökning av i genomsnitt 128 procent. Utgångspunkten för de sakkunnigas förslag var, att de ordinarie beställningshavarnas pensionsbidrag borde höjas endast i den utsträckning, som erfordrades för att någon kostnadsökning för statsverket icke skulle uppkomma i anledning av de höjda pensionsunderlagens tillämpning på nytillkommande personal. Såsom skäl för sitt ståndpunktstagande åberopade de sakkunniga, att en avvikelse från de civila avdragsreglerna kunde anses motiverad med hänsyn till de militära beställningshavarnas nödtvungna tidiga avgång från aktiv tjänst och skyldighet att därefter stå till statens förfogande såsom reservpersonal. Här för talade enligt de sakkunnigas uppfattning även den omständigheten, att de militära beställningshavarna sedan de nuvarande avlöningsbestämmelsernas genomförande eller alltså under 13 år vant sig vid att betrakta de nu utgående lönebeloppen såsom den tillkommande nettolöner. Därtill

kom, att enligt de sakkunnigas mening full överensstämmelse med civila tjänstepensionsreglementets bestämmelser i fråga om avdragstidens längd icke lämpligen låte sig genomföra. Att i militära tjänstepensionsreglementet införa den för civila tjänstemän fastslagna regeln om avdragspliktens begränsning till 30 år skulle nämligen te sig synnerligen irrationellt. Då avsteg från civila tjänstepensionsreglementets bestämmelser beträffande pensionsavdrag alltså borde ske i ett avseende, syntes enligt de sakkunnigas uppfattning några principiella betänkligheter mot avvikelse även i ett annat hänseende icke böra resas.

Vad angår den icke-ordinarie personalen vid försvarsväsendet, vilken hittills icke haft pensionsrätt, ansågo de sakkunniga däremot anledning saknas till avvikelse från civila tjänstepensionsreglementets bestämmelser i fråga om pensionsavdrag. För denna personal borde alltså avdragen enligt de sakkunnigas uppfattning såväl till belopp som till avdragstidens längd bestämmas helt efter de civila grunderna.

En av de sakkunniga uttalade i förevarande hänseende avvikande mening. Reservanten förordade, dels att pensionsavdragen i militära tjänstepensionsreglementet skulle genomgående beräknas efter samma grunder som i civila tjänstepensionsreglementet, dels ock att begränsning av avdragstidens längd icke borde införas för någon personalgrupp. Emellertid tillstyrkte reservanten, att för beställningshavare, som vid reglementets ikraftträdande innehade med pensionsrätt och avdragsplikt förenad beställning, de nya avdragsbeloppen skulle bliva gällande först då vederbörande erhöle ökad avlöning genom befordran eller löneklassuppflyttning.

I de avgivna yttrandena över de sakkunnigas betänkande har sakkunnigmajoritetens förslag tillstyrkts av flertalet militära myndigheter ävensom av svenska officers- och underofficersförbunden, medan däremot riksräkenskapsverket och statskontoret anslutit sig till reservantens mening. Försvarsväsendets lönenämnd har förordat sakkunnigmajoritetens förslag, såvitt angår den personal, som tillhör de i militära avlöningsreglementet intagna löneplanerna för officerare och underofficerare, men föreslagit, att övrig personal skulle i fråga om pensionsavdrag helt likställas med tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen.

I propositionen har Kungl. Maj:t biträtt den mening, som omfattats av reservanten inom militärpensionssakkunniga. I sin motivering har föredragande departementschefen anfört, bland annat, att han i likhet med reservanten ansågo att, då beträffande försvarsväsendets personal såväl för avlöningarnas som för pensionernas storlek valts samma utgångspunkt som använts vid beräkning av motsvarande förmåner för de civila befattningshavarna, konsekvensen måste bjuda, att samma grunder följdes även vid bestämmande av pensionsavdragens belopp. Endast på detta sätt kunde vinnas, att militär och civil personal i samma bruttolöneställning finge uppbära samma nettolön. Vid frågans bedömning kunde man för övrigt enligt departementschefens mening ej bortse från att, även om pensionsavdragen bestämdes till samma storlek som för civila tjänstemän, statsverkets

kostnader för försvarsväsendets pensionering likväl på grund av de låga pensionsåldrarna bleve avsevärt större än för den civila pensioneringen. Departementschefen har vidare ansett det ej böra förbises, att förslaget, förutom höjning av pensionsunderlagen, även i vissa andra hänseenden — icke minst möjligheten till frivillig förtidspension och rätten till uppskjuten livränta — innebure en allmän förbättring av pensionsvillkoren, till vilken sakkunnigmajoriteten vid sin avvägning av pensionsavdragen icke tagit hänsyn. Under förutsättning att särskilda övergångsbestämmelser beträffande pensionsavdragen meddelades, syntes den omständigheten, att den militära personalen hunnit vänja sig vid att betrakta de nu utgående högre lönebeloppen såsom dem tillkommande nettolön, icke böra tillmätas betydelse. Genom dylika övergångsbestämmelser kunde och borde enligt departementschefens mening — på sätt som skett, då avgiftsplikt år 1907 infördes för civila befattningshavare — den nuvarande ordinarie personalen vid försvarsväsendet skyddas för minskning av utgående nettolöner. Kungl. Maj:ts förslag går i detta avseende ett steg längre i tillgodoseende av personalens intressen än vad reservanten ifrågasatt och medgiver, att de nuvarande beställningshavarna icke skola behöva vidkännas högre pensionsavdrag förrän efter vunnen befordran till högre beställning.

Till motivering av att i militära tjänstepensionsreglementet icke borde införas begränsning av bidragsskyldigheten till 30 avdragsår har departementschefen anfört, bland annat, att begränsningsregeln tillkommit i samband med att pensionsavgifterna beräknats så, att de genomsnittligt för hela personalbeståndet skulle täcka en tredjedel av pensionskostnaden, samt att regeln syntes principiellt icke hava något berättigande, där en dylik täckningskvot icke kunde uppehållas. Såsom 1921 års pensionskommitté och 1934 års militärpensionssakkunniga utan meningsskiljaktighet framhållit, skulle regeln beträffande den militära personalen te sig irrationell. För denna personal skulle nämligen regeln i stort sett verka så, att *alla* befattningshavare i de högsta graderna bleve helt befriade från avdragsplikt i dessa grader, medan ingen befattningshavare i de lägsta graderna någonsin under tjänstetiden kunde uppnå avdragsbefrielse. I civila tjänstepensionsreglementet verkade regeln däremot i stort sett så, att de flesta befattningshavarna, både i högre och lägre löneställning, finge vidkännas avdrag under någon del av tjänstetiden i slutgraden men vinna avgiftsbefrielse under en del av tjänstetiden i denna grad. Därtill komme, att ett införande av begränsningsregeln skulle, vad ordinarie personal vid försvarsväsendet beträffar, medföra vissa författningstekniska svårigheter samt administrativa olägenheter i tillämpningen. För den icke-ordinarie personalen ägde de principiella betänkligheterna mot begränsningsregeln icke samma berättigande, och ej heller behövde här uppkomma samma författningstekniska och administrativa olägenheter. Departementschefen funne dock för sin del övervägande skäl tala för att även på denna punkt biträda reservantens förslag. Det syntes nämligen vara mindre lämpligt,

att i förevarande avseende olika bestämmelser meddelades för olika grupper av den personal, som bleve underkastad reglementet.

I motionen II: 559 har yrkats, att militärpensionssakkunnigas förslag angående pensionsavdrag måtte godkännas såsom beräkningsgrund för den militära personalens bidrag till pensioneringskostnaderna. Till stöd härför hava motionärerna åberopat — förutom att försvarsväsendets personal blivit i löneavseende missgynnad i förhållande till civilförvaltningens tjänstemän — i huvudsak samma skäl, som i betänkandet anförts till motivering av de sakkunnigas förslag.

Vid den prövning, som utskottet ägnat frågan om pensionsavdragens storlek, har utskottet kommit till den uppfattningen, att övervägande skäl tala för att avdragen bestämmas i enlighet med reservantens inom militärpensionssakkunniga av Kungl. Maj:ts biträdda förslag. Utskottet anser nämligen att, då beträffande den militära personalen såväl löner som pensioner reglerats efter samma system som gäller för civilförvaltningens tjänstemän, enahanda grunder böra tillämpas även vid bestämmande av pensionsavdragens belopp. Enligt utskottets mening måste det framstå såsom naturligt och riktigt, att militär och civil personal i samma bruttolöneställning får uppbära samma nettolön. Att föreslå en lägre avdragsskala för försvarsväsendets personal synes för övrigt så mycket mindre motiverat, som personalen i genomsnitt icke bidrager till pensioneringskostnaden ens tillnärmelsevis i så stor utsträckning som civilförvaltningens tjänstemän. Då därtill kommer, att i propositionen genom övergångsbestämmelse sörjts för att den nuvarande ordinarie personalen vid försvarsväsendet skyddas från minskning av utgående nettolöner och först vid befordran behöver vidkännas högre pensionsavdrag, synas personalens befogade intressen hava blivit tillbörligen beaktade. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag i fråga om pensionsavdragens storlek och kan följaktligen icke biträda det i motionen II: 559 framställda yrkandet om bifall till sakkunnigmajoritetens förslag i sådant avseende.

Vad angår avdragstidens längd är utskottet ense med departementschefen om olämpligheten av att beträffande försvarsväsendets ordinarie personal förorda införande av den i civila tjänstepensionsreglementet innefattade regeln, att pensionsavdragen skola upphöra efter 30 avdragsår. Med hänsyn till de särskilda befordringsförhållanden, som äro rådande vid försvarsväsendet, och de mycket växlande pensionsåldrarna skulle nämligen en dylik begränsningsregel komma att te sig synnerligen otillfredsställande. Utskottet ansluter sig därför till Kungl. Maj:ts förslag i förevarande hänseende. Med avseende å den icke-ordinarie personalen vid försvarsväsendet föreligga icke lika starka skäl till avvikelse från civila tjänstepensionsreglementets bestämmelser beträffande avdragstidens längd som i fråga om ordinarie beställningshavare. Den icke-ordinarie personalen intager nämligen på det hela taget samma ställning som civilförvaltningens tjänstemän. Under hänvisning härtill har också från

personalhåll yrkats begränsningsregelns införande i reglementet beträffande ifrågavarande personal. Enär det synes mindre tillfredsställande att i samma reglemente införa olika regler beträffande avdragstidens längd för olika personalgrupper, anser sig emellertid utskottet även i detta hänseende böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att beträffande icke-ordinarie befattningshavare begränsningsregeln skulle så gott som undantagslöst komma att träda i tillämpning först 30 år efter reglementets ikraftträdande och följaktligen i huvudsak få betydelse endast för nytillträdande personal.

Av departementschefen anförda synpunkter på frågan om ordnande av familjepensioneringen för försvarsväsendets personal föranleda icke till särskilt uttalande från utskottets sida.

Till det i propositionen samt i motionen II:545 berörda spörsmålet om skyldighet för flaggkorpraler och högbåtsmän att vidkännas pensionsavdrag skall utskottet i det följande återkomma.

Detaljbehandling av reglementsförslaget.

Utskottet övergår härefter att beröra de detaljfrågor beträffande förslaget till militärt tjänstepensionsreglemente, rörande vilka motionsvis framställts yrkanden om ändring i Kungl. Maj:ts förslag eller i fråga om vilka anledning till särskilt yttrande från utskottets sida eljest syntys föreligga.

5 §. I 5 § hava intagits regler rörande minskning av pensionsbelopp vid förening av pension för i militära tjänstepensionsreglementet avsedd tjänst med lön, arvode eller pension för annan statstjänst. Dessa bestämmelser äro i allt väsentligt av samma innehåll som motsvarande föreskrifter i 7 § civila tjänstepensionsreglementet. De avvikelser, som av militärpensionssakkunniga och Kungl. Maj:t ansetts påkallade, avse bland annat att stadga undantag från reduktionsregelns tillämpning vid förening av pension med avlöning för gymnastiklärarbefattning, som tillträts före avgången från den militära beställningen, eller med arvode för icke-ordinarie befattning vid försvarsväsendet eller vid sjökartverket, som är avsedd att uppehållas av pensionerad personal. Mot Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende har utskottet ingen erinran. Utskottet har följaktligen icke kunnat tillstyrka det i motionen II:548 framställda yrkandet, vilket avser att göra reduktionsregeln tillämplig även i fall, som nyss angivits. Vad särskilt angår de arvoden, varom här är fråga, vill utskottet erinra, hurusom nuvarande försvarsorganisation förutsätter, att för vissa befattningar vid försvarsväsendet skall anlitas pensionerad personal samt att arvodena äro avvägda så, att de tillsammans med pensionen ungefärligen skola motsvara den lön, som skulle hava tillkommit vederbörande, om han kvarstått i aktiv tjänst. Vid sådant förhållande synes det utskottet icke rimligt, att pensionstagaren på grund av arvodet skall få vidkännas minskning i sina pensionsförmåner.

I motionen II:574 har föreslagits utvidgning av reduktionsregeln att avse även sådana fall, då pensionär åtnjuter lön eller arvode från statsunderstödd institution eller statligt monopolföretag eller från dem underlydande företag eller uppbär avlöning från statsanställning i form av taxeavgifter. Även i motionen II:548 hava sympatier uttalats för en dylik utvidgning men har därvid framhållits, att föreskrifter i detta hänseende syntes samtidigt böra genomföras beträffande hela det statliga pensionsväsendet. Även om vad motionärerna i detta avseende anfört är värt beaktande, anser utskottet det icke vara möjligt att utan en mera ingående utredning av frågan, än utskottet i detta sammanhang kunnat verkställa, förorda införande i reglementet av en bestämmelse, som tillgodoser det i motionen framställda yrkandet. Tillräckliga skäl synas för övrigt icke föreligga att i förevarande avseende stadga strängare reduktionsregler för den militära personalen än för civilförvaltningens tjänstemän. Utskottet anser det dock önskvärt, att frågan av Kungl. Maj:t göres till föremål för närmare undersökning i syfte att utröna, huruvida och i vilken omfattning begränsningar i pensionsrätten av avsedd innebörd böra vidtagas för såväl civila som militära befattningshavare.

10 §. Denna paragraf, som innehåller bestämmelser om tjänstårsberäkningen för försvarsväsendets ordinarie beställningshavare, har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har sålunda icke funnit skäl tillstyrka det i motionen II:558 framförda yrkandet om sådan komplettering av stadgandena i 10 § 1 mom., att vid tjänstårsberäkningen för officerare och marinintendenturkårens personal hänsyn skall tagas till tid efter fyllda 21 år, varunder vederbörande varit anställd vid krigsmakten såsom officers- eller reservofficersaspirant eller innehåft motsvarande anställning vid marinen. Den omständigheten, att ett i förhållande till kadrenas storlek relativt obetydligt antal officerare kan komma att vid uppnådd pensionsålder brista i det för hel pension erforderliga antalet tjänstår, innebär — såsom i propositionen framhållits — ingalunda att den militära personalen blir sämre ställd i pensionshänseende än civila befattningshavare. Till förebyggande av misstolkning av bestämmelserna i 1 mom. d) vill utskottet framhålla, att icke heller anställningstid såsom officersvolontär enligt äldre härordning bör få tillgodoräknas såsom tjänstår, även om det möjligen rent formellt skulle kunna anses, att beställningshavaren därvid innehåft fast anställning såsom manskap vid försvarsväsendet.

Inom utskottet har fråga väckts, huruvida icke stadgandet i 10 § 6 mom. ävensom i 26 § tredje stycket rörande avdrag vid tjänstårsberäkningen för tid, under vilken beställningshavare hållits häktad för brott eller varit avstängd från tjänstgöring, borde förtydligas med föreskrift om att avdrag icke skall ske, därest befattningshavaren blir frikänd för det brott, för vilket häktingen eller avstängningen företagits. Mot den uppfattning, varpå yrkandet grundats, har utskottet i sak intet att invända, och det torde kunna antagas, att stadgandet varit avsett att erhålla denna

innebörd. Emellertid överensstämmer bestämmelsens avfattning med motsvarande stadgande i civila tjänstepensionsreglementet. Att föreslå jämkning i avfattningen utan att samtidigt motsvarande stadgande i sistnämnda reglemente ändras synes icke vara lämpligt. Vid sådant förhållande och då det ej torde vara nödvändigt att tolka bestämmelsen så, att reduktion skall verkställas även i fall, då vederbörande frikännts för brottet, har utskottet ansett sig ej böra föreslå avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag. Därest till förebyggande av en obillig tillämpning av stadgandet ändrad avfattning skulle anses nödvändig — en fråga som i första hand synes böra prövas av vederbörande myndigheter och Kungl. Maj:t — förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t i detta avseende framlägger förslag beträffande såväl civila som militära tjänstepensionsreglementet.

16 § innehåller bestämmelser om förtidspension för försvarsväsendets ordinarie personal och överensstämmer med 15 § i militärpensionssakkunnigas förslag. I förhållande till motsvarande stadganden i civila tjänstepensionsreglementet företer paragrafen vissa ej oväsentliga avvikelser. Enligt 16 § 1 mom. må nämligen rätt till förtidspension av Kungl. Maj:t beviljas, därest avgången finnes icke vara stridande mot statens intressen samt under förutsättning tillika beträffande beställningshavare, för vilken pensionsåldern bestämts till 50 år, att han innehar minst 20 tjänstår, beträffande officer (musikdirektör) eller underofficer, för vilken pensionsåldern bestämts till 55 år, att han innehar minst 25 tjänstår, och beträffande annan beställningshavare att han innehar minst det antal tjänstår, som erfordras för erhållande av hel pension. För befattningshavare, å vilken civila tjänstepensionsreglementet äger tillämpning, utgör däremot en tjänstålder av 30 år generell förutsättning för erhållande av rätt till förtidspension. Enligt vad som framgår av propositionen har avvikelserna ansetts påkallad med anledning av att ett oförändrat överflyttande till det militära pensionsområdet av civila tjänstepensionsreglementets bestämmelser om förtidspension till följd av de låga avgångsåldrarna för de största militära personalgrupperna skulle medföra, att frivillig förtidsavgång icke kunde ifrågakomma för nämnda personalgrupper. Med hänsyn till de skäl, som i propositionen och i militärpensionssakkunnigas betänkande anförts till stöd för förslaget, har utskottet icke velat motsätta sig bifall till det samma. Utskottet vill emellertid understryka angelägenheten av att förevarande bestämmelser tillämpas med försiktighet och att förtidspensionering medgives endast när förtidsavgången är önskvärd eller utan skada ur *statens* synpunkt; den enskildes intresse att i förtid lämna tjänsten med pension bör följaktligen icke tillmätas avgörande betydelse vid prövning av hithörande ärenden. Utskottet vill tillika framhålla vikten av att kostnadsfrågan vederbörligen beaktas vid ärendenas behandling. Bland annat i detta syfte bör, såsom departementschefen framhållit, gemensam beredning mellan försvars- och finansdepartementen äga rum vid ärendenas handläggning.

17 §. I denna paragraf meddelas bestämmelser om pensionsunderlag och

pensionsavdrag för försvarsväsendets ordinarie personal. Denna fråga har i sin allmänna del ingående behandlats i det föregående.

För flaggkorpraler och högbåtsmän föreslås i propositionen pensionsunderlag av 1,776 kronor, respektive 1,764 kronor och pensionsavdrag av 54 kronor. I motionen II:545 har på anförda skäl yrkats, att dessa beställningshavare, vilka för närvarande åtnjuta en summariskt ordnad, med avgiftsplikt icke förenad pensionsrätt, skulle — intill dess löneroglering för dem genomförts — övergångsvis beredas möjlighet att få reglementet på sig tillämpat utan att därmed följde skyldighet att vidkännas pensionsavdrag. Utskottet, som anser anledning saknas att tillerkänna flaggkorpraler och högbåtsmän pensionsrätt enligt reglementet utan egen bidragsskyldighet, avstyrker motionen i vad den avser yrkande därom. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att nuvarande innehavare av ifrågavarande beställningar enligt förslaget äga frihet att välja, huruvida de vilja underkasta sig reglementets bestämmelser eller kvarbliva vid nuvarande pensioneringsgrunder, vilka vid fullt antal tjänstår berättiga dem till pension, flaggkorpral till belopp av 1,404 kronor och högbåtsman till belopp av 1,368 kronor.

18 §. Med hänsyn dels till de krav på rörlighet och fysisk spänstighet, som måste ställas på den ordinarie personalen vid försvarsväsendet, dels till behovet av reserver gälla för närvarande i fråga om flertalet militära och civilmilitära beställningar lägre pensionsåldrar än som i allmänhet föreskrivits för befattningar vid civilförvaltningen. I sitt betänkande tillstyrkte militärpensionssakkunniga ytterligare sänkning av pensionsåldern för en del beställningar. Kungl. Maj:ts förslag i fråga om pensionsåldrar bygger i stort sett på vad de sakkunniga i sådant avseende förordat, dock med några betydelsefulla avvikelser, vilka avse höjning av pensionsåldrarna för vissa beställningar i förhållande till vad de sakkunniga föreslagit.

Sälunda har Kungl. Maj:t icke funnit sig böra biträda de sakkunnigas förslag till sänkning av nu gällande pensionsålder, 55 år, för kaptener vid arméns intendenturkår och för underofficerare av andra och tredje graden vid marinen. Vidare har Kungl. Maj:t ansett nuvarande pensionsålder av 63 år böra bibehållas för förste marinläkare och marinläkare av första graden, som är sjukhusläkare, medan de sakkunniga förordat tre år lägre pensionsålder för dessa beställningshavare. Beträffande marinintendenter av första och andra graden samt marinunderintendent innebär Kungl. Maj:ts förslag en sänkning av nuvarande pensionsålder från 65 till 60 år, under det att de sakkunniga förordat en avgångsålder för dessa beställningshavare av 55 år. I vissa fall, där de sakkunniga tillstyrkt bibehållande av nuvarande pensionsålder, förordas i propositionen en höjning av pensionsåldern. Detta gäller bland annat beträffande samtliga civilmilitära beställningshavare vid fabriks-, förråds- och tygstaten, tillhörande högre lönegrad än C 3 (motsvarande lönegraden B 12 vid civilförvaltningen), ävensom i fråga om överläkare vid garnisons-

sjukhuset i Stockholm. Med avseende på dessa beställningar skulle den till 60 år nu bestämda pensionsåldern enligt Kungl. Maj:ts förslag höjas till 63 år. Av de beställningshavare, beträffande vilka Kungl. Maj:t i överensstämmelse med de sakkunnigas förslag tillstyrkt sänkning av nu gällande pensionsåldrar, må här nämnas brigadchefer (från 62 till 60 år), förrådsförvaltare vid marinen (från 63 till 60 år), överstelöjtnanter och majorer vid arméns intendenturkår, vissa skol- och kärchefer, musikdirektörer samt överkonstaplar och konstaplar vid fästningspolisen (från 60 till 55 år) ävensom kaptener och subalternofficerare vid marinen (från 55 till 50 år.)

Vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om pensionsåldrar för försvarsväsendets ordinarie personal har icke givit utskottet anledning till erinran. Visserligen anser utskottet skäl kunna tala för att, på sätt militärpensions-sakkunniga föreslagit, vidtaga sänkning av pensionsåldern för underofficerare av andra och tredje graden vid marinen till 50 år. Såvitt utskottet har sig bekant torde nämligen den tjänstgöring, som dessa beställningshavare hava att fullgöra, i allmänhet icke vara av mindre ansträngande art än den som åvilar fanjunkare och sergeanter vid armén. Med hänsyn till de olägenheter för personalen, som en nedsättning av pensionsåldern för underofficerare av andra och tredje graden vid marinen under rådande befodringsförhållanden skulle medföra, har utskottet emellertid funnit sig icke böra ifrågasätta avvikelse från vad Kungl. Maj:t i förevarande avseende föreslagit. Utskottet förutsätter dock att, därest vid genomförande av ny försvarsorganisation eller eljest förbättrade befodringsförhållanden inträda för här avsedd personal, frågan om lämplig pensionsålder för denna personal upptages till förnyat övervägande.

Från personalhåll har gjorts framställning om bibehållande av nuvarande pensionsålder, 60 år, för överkonstaplar och konstaplar vid fästningspolisen. Såsom skäl härför har anförts, bland annat, att dessa beställningshavare, därest pensionsåldern sänkes till 55 år, icke kunna uppnå den tjänstålder av 30 år, som enligt Kungl. Maj:ts förslag erfordras för erhållande av hel pension. Med hänsyn till de omständigheter, som i propositionen anförts till stöd för sänkning av pensionsåldern för dessa beställningshavare, anser utskottet sig icke böra biträda nämnda ändringsförslag. Utskottet vill i stället föreslå en sänkning av tjänståldern för ifrågavarande personal till 25 år. Detta förslag — som överensstämmer med vad arméns fullmäktige i yttrande över militärpensionssakkunnigas betänkande förordat — förutsätter, att beställningarna såsom överkonstapel och konstapel vid fästningspolisen uppföras å den såsom Bilaga A vid reglementet fogade förteckningen.

Enligt 18 § 2 mom. inträder pensionsåldern för ordinarie personal vid utgången av mars månad, där stadgad levnadsålder uppnås under förra halvåret, men eljest vid utgången av september månad. Jämlikt militärpensionssakkunnigas förslag skulle däremot — i anslutning till motsvarande bestämmelse i civila tjänstepensionsreglementet — pensionsåldern inträda

vid utgången av den månad, under vilken föreskriven levnadsålder uppnåtts. I motionen II: 560 har yrkats godkännande av militärpensionssakkunnigas berörda förslag. Såsom skäl för ändringsyrkandet hava motionärerna i huvudsak anført, att vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag praktiskt taget halva antalet beställningshavare skulle komma att tvångsvis pensioneras i förtid, något som av dessa beställningshavare måste betraktas såsom en orättvisa vid jämförelse med övrig personal.

Då Kungl. Maj:ts förslag torde medföra betydande fördelar ur statens synpunkt, särskilt när det gäller att begränsa statsverkets utgifter för flyttningsersättning samt att rationellt ordna befordringarna för den högre personalen, har utskottet ansett sig icke böra biträda ändringsyrkandet. Utskottet är emellertid såtillvida ense med motionärerna, att det i sådana fall, när befattningshavaren icke innehar för hel pension erforderligt antal tjänstår, kan vara obilligt, om vederbörande nödgas avgå före uppnående av stadgad levnadsålder. Fördelarna med Kungl. Maj:ts förslag torde kunna bevaras samtidigt med att personalens berättigade intressen tillgodoses genom att bestämmelsen — på sätt arméns fabrikers och tyganstalters tjänstemannaförening i skrivelse till utskottet föreslagit — ändras därhän, att pensionsåldern inträder vid utgången av mars månad, där stadgad levnadsålder uppnås under tiden 1 oktober—31 mars, men eljest vid utgången av september månad. I förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär utskottets förslag i realiteten en höjning av pensionsåldern med några månader för ungefär halva antalet beställningshavare. Enligt vad utskottet under hand inhämtat, torde ur militär organisationssynpunkt intet vara att erinra mot den förordade jämkningen av 2 mom.

21 § innefattar regler om uppskjuten livränta och överensstämmer med militärpensionssakkunnigas förslag utom på en punkt. I tredje stycket av 1 mom. hade de sakkunniga upptagit ett stadgande av innehåll, att vid tjänstårsberäkningen för bestämmande av uppskjuten livränta föreskrifterna i 10 § (8 § i sakkunnigförslaget) skulle äga tillämpning, dock att tid, under vilken beställningshavare icke haft att vidkännas pensionsavdrag eller för vilken pensionsavgift icke erlagts, skulle få tillgodoräknas endast till två tredjedelar. Såsom anledning till att stadgandet uteslöts i Kungl. Maj:ts förslag angav departementschefen, att i civila tjänstepensionsreglementet frågan om grunderna för beräkning av intjänt pension lämnats öppen för Kungl. Maj:ts avgörande samt att i denna fråga påginge utredning, vid vilket förhållande det icke vore lämpligt att i reglementet fastslå någon regel i detta hänseende. Utskottet, som delar departementschefens uppfattning rörande möjligheterna för Kungl. Maj:t att utfärda reglerande bestämmelser beträffande tjänstårsberäkning för bestämmande av uppskjuten livränta i den mån uttryckliga stadganden icke inrymts i reglementet, anser sig emellertid böra uttala sin anslutning till den mening, varpå militärpensionssakkunnigas förslag grundats, nämligen att tjänstetid, för vilken bidragsplikt till egen pensionering ej förelegat, vid livränteförmånens bestämmande ej bör

få tillgodoräknas utan avkortning. Att i förevarande hänseende medgiva oavkortat tillgodoräknande av tjänstgöring exempelvis i manskapsbeställning, som icke varit förenad med på avgiftsplikt grundad pensionsrätt, torde icke böra ifrågakomma.

23—25 §§. Dessa paragrafer, vilka innehålla bestämmelser om marinöverdirektörens pensionsförhållanden, hava icke föranlett erinran från utskottets sida. Ehuru vissa skäl kunna tala för att beträffande marinöverdirektörsbeställningen fastställa ett något högre pensionsunderlag än vad i propositionen föreslagits, anser sig utskottet — med hänsyn särskilt till de konsekvenser, som ett dylikt beslut kunde medföra inom andra områden av det statliga pensioneringssystemet — icke för närvarande böra tillstyrka en sådan höjning.

26 § innefattar regler angående tjänstårsberäkningen för icke-ordinarie personal. Beträffande tolkningen av uttrycket »hållits häktad för brott eller varit avstängd från tjänstgöring» hänvisas till vad därom anförts under 10 §.

33 §. I fråga om reglementets ikraftträdande biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Detta innebär bland annat, att för den, som den 30 juni 1935 innehar beställning såsom flaggkorpral eller högbåtsman, äldre pensioneringsföreskrifter skola lända till efterrättelse, där beställningshavaren inom viss av Kungl. Maj:t bestämd tid anmäler, att han icke vill vara underkastad reglementets bestämmelser. Såsom omnämnts under 17 § har i motionen II: 545 föreslagits, att flaggkorpraler och högbåtsmän, intill dess lönerreglering för dem genomfördes, skulle befrias från skyldighet att bidra till pensioneringskostnadernas täckande. Därest en sådan anordning icke skulle befinnas lämplig, borde enligt motionärens mening i vart fall föreskrivas, att flaggkorpraler och högbåtsmän, som anmält sin önskan att kvarstå på nuvarande pensioneringsgrunder, utan hinder därav skulle äga få reglementet på sig tillämpat, sedan beslut i fråga om löneförbättring för dem meddelats. Utskottet — som icke funnit sig böra tillstyrka förslaget, att ifrågavarande beställningshavare skulle övergångsvis beredas möjlighet att få reglementet på sig tillämpat utan att därmed följde skyldighet att vidkännas pensionsavdrag — har ej heller kunnat ansluta sig till det i motionen alternativt framförda förslaget. Genom den valfrihet, som enligt 33 § tillerkänts dessa beställningshavare, synas nämligen deras berättigade intressen i förevarande avseende hava blivit vederbörligen tillgodosedda.

Övergångsbestämmelserna. Punkten 1. Vad i denna punkt föreslagits beträffande pensionsrätt för personal på övergångsstat vid försvarsväsendet har icke givit utskottet anledning till erinran. I motionen II: 557 har yrkande framställts, att de i punkten 1 b) föreslagna särskilda pensionsunderlagen för vissa officerare och underofficerare, vilka vid tiden för överföringen till övergångsstat uppnått högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad och som jämlikt 17 § eller 28 § i kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429) vunnit uppflyttning till närmast högre löneklass inom veder-

börlik löneplan, skulle erhålla tillämpning jämväl å redan pensionerad personal på övergångsstat. Detta yrkande har utskottet icke kunnat biträda. En dylik retroaktiv tillämpning av reglementet synes nämligen ur principiell synpunkt och med hänsyn till konsekvenserna icke vara tillräddig.

Punkten 2 innehåller övergångsregler i anledning av de föreslagna sänkningarna av pensionsåldrarna för vissa personalgrupper. Kungl. Maj:ts förslag, vilket uppbyggt efter samma system som motsvarande övergångsbestämmelser i civila tjänstepensionsreglementet men möjliggör något mjukare övergång till de nya pensionsåldrarna, synes innebära en ur olika synpunkter tillfredsställande lösning av frågan. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag. Nämnas må, att de av utskottet förordade ändrade bestämmelserna i 18 § 2 mom. beträffande tidpunkten för avgångsskyldighetens inträde i viss mån komma att medverka till att göra övergången än mjukare beträffande personal, å vilken övergångsbestämmelserna i punkten 2 erhålla tillämpning. För de beställningshavare, som vid utgången av mars 1936, då äldre bestämmelser i fråga om tidpunkten för avgångsskyldighetens inträde upphöra att gälla, redan överskridit den nya pensionsåldern och beträffande vilka övergångsbestämmelserna icke vinna giltighet, komma däremot de ändrade avgångsreglerna icke att erhålla någon betydelse; för dessa beställningshavare inträder nämligen, såsom fallet är enligt Kungl. Maj:ts förslag, avgångsskyldighet vid utgången av mars 1936.

Enligt sista stycket i punkten 2 skall såsom förutsättning för tillämpning av vad i denna punkt stadgas gälla, att beställningshavare före den 1 januari 1936 hos vederbörande myndighet anmält sin önskan att kvarstå i tjänst efter uppnåendet av den i reglementet stadgade pensionsåldern. Då övergångsbestämmelserna i punkten 2 med hänsyn till sin avfattning få anses äga tillämpning endast å beställningshavare, som pensioneras i den beställning han vid reglementets ikraftträdande den 1 juli 1935 innehar, kan fullgjord anmälan givetvis icke få betydelse för den, som efter sagda dag tillträtt högre beställning. Däremot synes det rättvist och billigt, att anmälan bör få gälla för beställningshavare, som utan egen ansökan eller därom uttryckt önskan förflyttas till beställning i samma eller lägre lönegrad, om pensionsåldern för denna beställning blivit sänkt genom reglementets bestämmelser. Därest särskilda föreskrifter rörande tillämpning av övergångsbestämmelserna i nu berörda eller andra hänseenden skulle befinnas erforderliga, läser Kungl. Maj:t med stöd av bemyndigandet i 34 § kunna meddela dylika föreskrifter.

Punkten 3. Denna punkt innefattar bestämmelser rörande rätt för befattningshavare, å vilken reglementet med ikraftträdandet erhåller tillämpning, att tillgodoräkna viss anställningstid i statens tjänst utöver vad som följer av huvudstadgandena i 10 och 26 §§. I motionen II:561 har yrkats, att ifrågavarande bestämmelser måtte kompletteras med föreskrift, som berättigade icke-ordinarie befattningshavare att såsom tjänstår tillgodoräkna hela den tid, under vilken han må hava varit anställd såsom månads-

lönare eller daglönare vid marinen. Denna framställning anser sig utskottet icke böra tillstyrka. Genom de särskilda övergångsbestämmelserna i andra stycket av förevarande punkt har sörjts för att de till icke-ordinarie personal utgående pensionerna ej under den närmaste tiden bliva för låga i jämförelse med vad hittills pläгат beviljas efter särskild prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen. Bifall till motionen skulle innebära, att viss icke-ordinarie personal, som avgår omedelbart vid reglementets ikraftträdande eller under den närmaste tiden därefter, finge samma pensioner som de, vilka hela tjänstetiden vidkänts pensionsavdrag. Enligt utskottets uppfattning kan det ej vara befogat att på en gång avsevärt höja de pensionsförmåner, som hittills i praxis pläгат utgå. För sådana förutvarande befattningshavare vid marinens månads- och daglönarstater, som någon längre tid kvarstå i tjänst efter reglementets ikraftträdande, torde tjänstaldern i allmänhet komma att uppgå till eller närma sig vad som erfordras för hel pension. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare tillgodoräknande av hela anställningstiden såsom daglönare vid marinen icke medgives.

För civilmilitära beställningshavare har det däremot synts utskottet skäligt att övergångsvis föreslå förbättrade möjligheter till tjänstårsberäkning. Enligt hittills gällande militära pensioneringsgrunder hava dessa beställningshavare varit berättigade att helt tillgodoräkna tjänstetiden såsom fast anställt manskap vid försvarsväsendet, men enligt reglementets bestämmelser får dylik tjänstetid av dem beräknas endast i den mån densamma infaller efter fyllda 21 år och allenast till två tredjedelar. Från personalhåll har gjorts gällande, att till följd av dessa ändrade grunder för tjänstårsberäkningen vissa beställningshavare skulle få vidkännas en avkortning i pensionen, som hittills icke behövt ifrågakomma. Med hänsyn till att de största personalgrupperna, som beröras av frågan, nämligen vapenhantverkare, tyghantverkare, hantverkare och fortmaskinister, bibehållits vid nuvarande pensionsålder, medan samtidigt — i motsats till vad som skett beträffande flertalet militära beställningshavare — kravet på 30 tjänstår för fulla pensionsförmåner uppehållits, synes billigheten tala för att dessa beställningshavare medgivas rätt att utan hinder av bestämmelserna i 10 § 1 mom. d) tillgodoräkna hela anställningstiden såsom manskap efter fyllda 21 år. Punkten 3 i övergångsbestämmelserna har kompletterats med en bestämmelse härom. Vissa andra från personalhåll gjorda framställningar om förmånligare övergångsstadganden rörande tjänstårsberäkningen har utskottet däremot ansett sig icke böra biträda.

Punkten 6. Stadgandet i denna punkt avser att tillförsäkra beställningshavare, för vilken till följd av reglementets bestämmelser skyldighet att med ålderspension avgå från vid reglementets ikraftträdande innehavd beställning inträder tidigare än enligt äldre föreskrifter och som på grund härav icke kunnat uppnå tre tjänstår i beställningen, rätt att komma i åtnjutande av pension på grundval av pensionsunderlaget för beställningen

utan sådan medeltalsberäkning, varom stadgas i 13 § 2 mom. I motionen II: 573 har gjorts framställning i syfte att motsvarande rätt skulle tillkomma varje nuvarande beställningshavare med pensionsrätt, alltså även dem, som efter reglementets ikraftträdande befordras till högre beställning. Motionen utmynnar i hemställan om att militärpensionssakkunnigas formulering av nu ifrågavarande övergångsbestämmelse skulle godkännas. Utskottet vill med anledning härav framhålla, att det av de sakkunniga föreslagna övergångsstadgandet — vilket i allt väsentligt överensstämmer med punkten 4 i övergångsbestämmelserna till civila tjänstepensionsreglementet — torde i sak vara av samma innebörd som föreskrifterna i förevarande punkt. Då tillräcklig anledning att föreslå mera vittgående övergångsregler för försvarsväsendets personal icke synes, föreligger, avstyrker utskottet motionen.

Med hänsyn till den av utskottet förordade ändringen av stadgandet i 18 § 2 mom. kan bestämmelsen i punkten 6 andra stycket utgå.

Bilaga A till reglementet. I enlighet med vad utskottet ovan under 18 § föreslagit hava beställningarna såsom överkonstapel och konstapel vid fästningspolisen tillagts i den såsom Bilaga A vid utskottets förslag fogade förteckningen över beställningar, beträffande vilka det för hel pension erforderliga antalet tjänstår skall utgöra 25 i stället för 30.

Vad i övrigt i propositionen anförts och föreslagits beträffande militära tjänstepensionsreglementet, fondering och därmed sammanhängande frågor m. m. har icke givit utskottet anledning till erinran.

På grund av vad i det föregående anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och den i ämnet väckta motionen II: 560 ävensom med avslag å motionerna II: 545, 548, 557, 558, 559, 561, 573 och 574, må

1) för sin del godkänna följande såsom utskottets förslag betecknade

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Förslag

till

reglemente angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet (militära tjänstepensionsreglementet).

1 k a p.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

1. Detta reglemente skall äga tillämpning å följande beställningshavare:

a) ordinarie innehavare av beställning, vid vilken utgår lön enligt löneplan i avlöningsreglementet den 20 maj 1927 (nr 170) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet;

b) marinöverdirektören;

c) beställningshavare vid flottans poliskår; samt

d) innehavare av beställning såsom flaggkorpral eller högbåtsman.

2. Reglementet skall jämväl tillämpas å extra ordinarie tjänsteman samt kvinnlig ekonomipersonal med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan för civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet.

3. Kungl. Maj:t äger, när särskilda skäl därtill äro, besluta, att reglementet skall i tillämpliga delar bliva gällande jämväl för icke-ordinarie anställningshavare vid försvarsväsendet, som icke avses i 2 mom.

4. Där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, är från reglementets tillämpning undantagen befattningshavare, vilken vid statens övertagande av enskilt företag övergått till befattning, som avses i reglementet.

2 §.

Från och med den dag, befattningshavare erhåller pensionsrätt enligt detta reglemente, och intill dess han inträder i pensionsåldern, skall honom tillkommande lön (arvode) minskas med *pensionsavdrag* i enlighet med bestämmelserna i detta reglemente.

3 §.

1. Pension till belopp för år räknat, som framgår av detta reglemente, utgår, där ej annorlunda i reglementet stadgas, från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten ägt rum, till och med den dag, då en månad förflutit efter pensionstagarens frånfälle.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Vid tillämpning av detta stadgande iakttages, att det för tiden efter pensionstagarens frånfälle utgående pensionsbeloppet icke må överstiga femhundra kronor.

2. Utbetalning av pension sker månadsvis i efterskott enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t; vederbörande myndighet likväl obetaget att efter pensionstagarens frånfälle förskottsvis utbetala återstående pensionsbelopp.

4 §.

1. Varder befattningshavare dömd till avsättning eller till följd av tjänstefel skild från tjänsten, må han ej komma i åtnjutande av pension.

2. Har pensionstagare blivit för förbrytelse i sin tidigare innehavda tjänst dömd, i stället för till avsättning, till straff enligt 2 kap. 17 § strafflagen, må han från och med månaden näst efter den, under vilken utslaget vunnit laga kraft, åtnjuta allenast en tredjedel av pensionen, där ej Kungl. Maj:t finner skäl tillerkänna pensionstagaren större del, dock ej mera än två tredjedelar av pensionen.

3. Pensionstagare, som undergår direkt ådömt frihetsstraff eller är föremål för åtgärd, som förklarats skola träda i stället för sådant straff, eller ock avtjänar ådömt tvångsarbete, må för den tiden uppbära allenast en tredjedel av pensionen.

Har pensionstagaren anhörig, vilken för sitt uppehälle är beroende av honom, må den myndighet, som beviljat pensionen, kunna medgiva sådan anhörig rätt att uppbära det förverkade pensionsbeloppet eller del därav.

5 §.

1. Om befattningshavare, vilken kommer i åtnjutande av pension för i detta reglemente avsedd tjänst, vid avgång från den tjänsten åtnjuter eller sedermera erhåller lön eller arvode för annan statstjänst eller ock pension för annan tjänst, som avses i detta reglemente, eller pension för annan statsanställning, å vilken civila tjänstepensionsreglementet eller lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension icke äger tillämpning, och de sammanlagda förmånerna uppgå till sådant belopp, att de för år räknat överstiga femtusenfyra kronor, må befattningshavaren, så länge sådan annan förmån åtnjutes, av pensionen enligt detta reglemente uppbära allenast en tredjedel, med iakttagande likväl dels att i förekommande fall därutöver må utgå så mycket av den återstående delen, att vad vederbörande äger behålla ej understiger summan av den större förmånen och en tredjedel av den mindre eller, om båda äro lika, den ena av dem ökad med en tredjedel, dels ock att minskning skall ske endast i den mån så erfordras för att förmånernas sammanlagda belopp ej må överstiga femtusenfyra kronor.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Vad nu stadgats skall äga motsvarande tillämpning vid förening av pension enligt detta reglemente med lön eller pension för icke-statlig anställning, med vilken är förenad delaktighet i statens pensionsanstalt.

2. Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. skall i förekommande fall iakttagas, att hänsyn icke toges till lön för gymnastiklärarbefattning, som tillträtts före avgången från den tjänst, för vilken pension enligt detta reglemente åtnjutes, eller till pension, som utgår enligt gällande bestämmelser angående pensionering av försvarsväsendets reserver av befäl och civilmilitär personal, och ej heller, där icke Kungl. Maj:t anordnande förordnar, till i stat upptaget eller av Kungl. Maj:t fastställt arvode för icke-ordinarie befattning vid försvarsväsendet eller vid sjökarteverket.

6 §.

1. Fråga om rätt till pension enligt detta reglemente prövas

a) beträffande befattningshavare, som avses i 11 § 3 mom., av Kungl. Maj:t; samt

b) beträffande annan befattningshavare av statskontoret.

2. Avsked må ej meddelas befattningshavare, innan frågan om hans rätt till pension, där sådan fråga förekommer, blivit vederbörligen avgjord. Vad nu sagts har dock icke avseende å innehavare av förtroendesyssla enligt § 35 regeringsformen.

3. Då pension beviljas, skall den pensionsberättigade erhålla skriftligt bevis därom.

7 §.

Till ledning vid prövning av befattningshavares pensionsrätt skall hos vederbörande myndigheter föras tjänstematrikel enligt de närmare föreskrifter, som utfärdas av Kungl. Maj:t.

8 §.

Därest beloppet av pension, som beräknats enligt bestämmelserna i detta reglemente, icke är i helt krontal jämnt delbart med tolv, skall det samma jämkas till närmast högre sålunda delbara tal.

2 k a p.

Ordinarie beställningshavare i allmänhet.

9 §.

Bestämmelserna i detta kapitel skola äga tillämpning å beställningshavare, som avses i 1 § 1 mom. a), c) och d).

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

10 §.

1. I fråga om beställningshavare, som avses i detta kapitel, beräknas tjänstår för tid, under vilken beställningshavaren

a) före uppnående av den för hans tjänst stadgade pensionsåldern varit innehavare av beställning, på vilken detta reglemente äger tillämpning;

b) innehaft med pensionsrätt förenad icke-ordinarie befattning vid försvarsväsendet;

c) varit surnumerär officer eller marinintendent; eller

d) efter fyllda 21 år innehaft med pensionsrätt icke förenad fast anställning såsom manskap vid försvarsväsendet; dock att annan beställningshavare än officer (musikdirektör), underofficer (musikunderofficer), flaggkorpral eller högbåtsman må av sådan tid tillgodoräkna endast två tredjedelar.

2. Beställningshavare, som från reservstat övergått till beställning på aktiv stat, må av tid, varunder han tillhört reservstaten, såsom tjänstår tillgodoräkna därunder fullgjord tjänstgöring ävensom så stor del i övrigt, som Kungl. Maj:t bestämmer.

3. Beställningshavare, som innehaft anställning i reserv vid försvarsväsendet eller såsom bataljonsläkare vid fältläkarkåren, marinläkare av andra graden eller marinläkarstipendiat, må såsom tjänstår tillgodoräkna tid, varunder han fullgjort tjänstgöring i sådan anställning.

Beställningshavare, som haft avsked med tillstånd att under viss tid såsom lönlös kvarstå över stat, må såsom tjänstår tillgodoräkna därunder fullgjord tjänstgöring vid försvarsväsendet.

4. Såsom tjänstår må vidare tillgodoräknas tid, under vilken beställningshavare innehaft med pensionsrätt förenad befattning vid den civila statsförvaltningen eller för vilken avgift för tjänstepensionering i civil statlig eller icke-statlig tjänst erlagts till av staten upprättad eller understödd pensionsanstalt eller pensionskassa eller under vilken beställningshavare haft att vidkännas pensionsavdrag enligt bestämmelserna i tjänstepensionsreglementet för arbetare, allt i den mån sådan tid ej tillgodoräknas jämlikt bestämmelserna i 1—3 mom.

5. Har beställningshavare eljest i eller utom statens tjänst förrättat arbete eller uppdrag, som finnes vara av beskaffenhet, att tid, varunder sådant arbete eller uppdrag förrättats, skäligen bör helt eller delvis tillgodoräknas honom såsom tjänstår, beror på prövning i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver, om och i vad mån dylikt tillgodoräknande må äga rum.

6. Vid tjänstårsberäkning skall iakttagas, att avdrag göres för tid, under vilken beställningshavare undergått straffarbete eller fängelse eller hållits häktad för brott eller varit avstängd från tjänstgöring eller utan giltigt förfall avhållit sig från tjänstgöring. Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. a)—c) samt 4 mom. skall avdrag vidare göras för tid omfattande minst 15 dagar i följd, under vilken beställningshavare åt-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

njutit tjänstledighet för svag hälsas vårdande eller för enskild angelägenhet.

7. Tid, som tagits i beräkning såsom tjänstår för grundläggande av rätt till pension, må sedermera icke i något avseende ånyo tillgodoräknas såsom tjänstår, såframt icke under nämnda tid fullgjorts annan tjänstgöring än den, på vilken den tidigare tjänstårsberäkningen grundats.

8. Därest vid beräkning av tjänstår den uppkomna slutsumman utvisar del av dag, skall avrundning ske till närmast högre hela dagantal.

11 §.

1. Skyldighet att avgå från tjänsten inträder för beställningshavare:

a) då han uppnått den för hans beställning stadgade pensionsåldern, den myndighet, som äger att från tjänsten avskeda, likväl obetaget att, då särskilda omständigheter därtill föranleda, låta med avskedet anstå, så länge beställningshavaren är fullt tjänstduglig, dock icke i något fall längre tid än sammanlagt två år;

b) då han träffats av olycksfall eller skada i tjänsten och det behörigen styrkes, att han på grund härav är för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, samt han prövas icke lämpligen kunna tjänstgöra i annan befattning vid försvarsväsendet, till vilken han må vara pliktig att låta förflytta sig;

c) då det behörigen styrkes, att han till följd av sjukdom, vanförhet eller lyte i andra fall än under b) sägs eller till följd av nedsatt arbetsförmåga är för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, samt han prövas icke lämpligen kunna tjänstgöra i annan befattning vid försvarsväsendet, till vilken han må vara pliktig att låta förflytta sig.

2. Har beställningshavare, för vilken enligt 1 mom. inträtt skyldighet att avgå från tjänsten, underlåtit att söka avsked, ankommer det på den myndighet, som äger att från tjänsten avskeda, att entlediga beställningshavaren.

3. Befinnes beställningshavare urståndsatt att på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänstäligganden och är ej sådant fall för handen, varom i 1 mom. b) eller c) sägs, må Kungl. Maj:t, därest beställningshavaren uppnått en levnadsålder, som med högst fem år understiger den för hans beställning stadgade pensionsåldern, på därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara honom skyldig att avgå från tjänsten och entlediga honom.

Framställning, som nyss sagts, må icke avlätas, utan att beställningshavaren erhållit tillfälle att inkomma med yttrande i ärendet. Avgives yttrande, skall detsamma åtfölja framställningen till Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

12 §.

Rätt att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av pension tillkommer:

a) beställningshavare, som uppnått den för hans beställning stadgade pensionsåldern (*ålderspension*);

b) beställningshavare, som enligt bestämmelsen i 11 § 1 mom. b) är skyldig att avgå (*invalidpension*);

c) beställningshavare, som enligt bestämmelsen i 11 § 1 mom. c) är skyldig att avgå eller som med tillämpning av bestämmelsen i 11 § 3 mom. förklarats skyldig att avgå (*sjukpension*).

13 §.

1. Ålderspension bestämmes i förhållande till antalet tjänstår enligt följande grunder. Kan beställningshavare räkna minst trettio eller, om han är innehavare av i bilaga A till detta reglemente omförmäld beställning, minst tjugufem tjänstår, utgår *hel* pension. Är tjänstårens antal mindre än nu sagts, utgår *avkortad* pension.

2. Hel pension sammanfaller till beloppet med det för beställningen stadgade pensionsunderlaget; dock att för beställningshavare, som under kortare tid än tre år innehaft den beställning, från vilken avgång äger rum, beloppet av hel pension skall utgöra medeltalet av de högsta pensionsunderlag, vilka varit gällande för honom under vart och ett av de före avgången senast förflutna tre år, under vilka han innehaft med pensionsrätt förenad beställning. För beställningshavare, som inom loppet av de senast förflutna tre åren före avgången haft avsked med tillstånd att kvarstå lönlös över stat, må dock beloppet av hel pension icke överstiga pensionsunderlaget för den beställning, från vilken avgången äger rum.

3. Avkortad pension motsvarar beloppet av hel pension, minskat med $\frac{1}{120}$ eller, där för hel pension erfordras allenast tjugufem tjänstår, med $\frac{1}{100}$ för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understiger trettio respektive tjugufem.

14 §.

Invalidpension fastställes till ett belopp, motsvarande det för beställningshavaren vid avgången gällande pensionsunderlaget.

15 §.

Sjukpension bestämmes enligt de i 13 § angivna grunderna men utgår med lägst sjuttiofem procent av hel pension. Beloppet av sjukpension må dock icke överstiga den ålderspension, som skulle hava tillkommit beställningshavaren, därest han med oförändrat pensionsunderlag kvarstått i sin beställning till pensionsålderns inträde.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

16 §.

1. Beställningshavare, som tidigast fem år före uppnåendet av pensionsåldern frivilligt avgår ur tjänst, må kunna av Kungl. Maj:t medgivas rätt att komma i åtnjutande av *förtidspension*, därest avgången finnes icke vara stridande mot statens intressen samt under förutsättning tillika

a) beträffande beställningshavare, för vilken pensionsåldern bestämts till femtio år, att han innehar minst tjugu tjänstår;

b) beträffande officer (musikdirektör) eller underofficer, för vilken pensionsåldern bestämts till femtiofem år, att han innehar minst tjugufem tjänstår; och

c) beträffande annan beställningshavare att han innehar minst det antal tjänstår, som erfordras för erhållande av hel pension.

2. För beställningshavare, som avses i 1 mom. a), motsvarar förtidspension beloppet av hel ålderspension, minskat med dels $\frac{1}{100}$ för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understiger tjugufem, och dels för tiden intill dess beställningshavaren uppnår pensionsåldern med $\frac{1}{150}$ för varje full fjärdedel av år, varmed beställningshavarens levnadsålder vid avgången understiger pensionsåldern.

För beställningshavare, som avses i 1 mom. b), motsvarar förtidspension beloppet av hel ålderspension, minskat med dels $\frac{1}{120}$ för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understiger trettio, och dels för tiden intill dess beställningshavaren uppnår pensionsåldern med $\frac{1}{150}$ för varje full fjärdedel av år, varmed beställningshavarens levnadsålder vid avgången understiger pensionsåldern.

Förtidspension för annan beställningshavare motsvarar hel ålderspension men skall, för tiden intill dess beställningshavaren uppnår pensionsåldern, för varje full fjärdedel av år, varmed beställningshavarens levnadsålder vid avgången understiger pensionsåldern, vara minskad med $\frac{1}{180}$, där för hel pension erfordras trettio tjänstår, och med $\frac{1}{150}$, där för hel pension erfordras tjugufem tjänstår.

3. Varder beställningshavare, vilken innehar förtroendesyssla enligt § 35 regeringsformen, entledigad utan egen ansökning och utan att på grund av bestämmelse i 11 § detta reglemente skyldighet att avgå från tjänsten föreligger, må han kunna efter Kungl. Maj:ts beprövande komma i åtnjutande av förtidspension. Förtidspension till sådan beställningshavare bestämmes enligt de i 13 § angivna grunderna men utgår med lägst sjuttiofem procent av hel pension.

17 §.

1. Beträffande de i detta kapitel avsedda beställningar, vid vilka utgår lön eller arvode motsvarande lön enligt viss lönegrad i avlöningsreglementet, skola tillämpas de pensionsunderlag och pensionsavdrag, som här nedan för de särskilda lönegraderna angivas:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

a) Beställningar, vid vilka lön utgår enligt löneplanen för officerare (O).

Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.	Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.
1.....	1,800	57	5.....	6,036	354
2.....	3,036	129	6.....	7,296	438
3.....	4,644	246	7.....	7,896	474
4.....	5,640	324	8.....	8,496	510

b) Beställningar, vid vilka lön utgår enligt löneplanen för underofficerare (Uo).

Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.	Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.
1.....	1,836	57	3.....	2,604	99
2.....	2,196	78	4.....	3,000	126

c) Beställningar, vid vilka lön eller arvode utgår enligt löneplanen för civilmilitär personal m. fl. (C).

Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.	Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.
1.....	1,824	57	9.....	4,476	234
2.....	2,160	75	10.....	5,076	279
3.....	2,436	90	11.....	5,724	330
4.....	2,844	114	12.....	6,036	354
5.....	3,036	129	13.....	6,360	378
6.....	3,444	156	14.....	6,996	420
7.....	3,684	174	15.....	7,296	438
8.....	3,924	192	16.....	8,496	510

2. För högbåtsman och flaggkorpral skola tillämpas följande pensionsunderlag och pensionsavdrag:

för högbåtsman: pensionsunderlag 1,764 kronor och pensionsavdrag 54 kronor, samt

för flaggkorpral: pensionsunderlag 1,776 kronor och pensionsavdrag 54 kronor.

18 §.

1. Där ej för viss beställning annan pensionsålder anges i den såsom bilaga B till detta reglemente fogade åldersförteckningen, skall såsom pensionsålder gälla nedan angivna levnadsålder:

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:**För beställningshavare med lön enligt löneplanen för officerare (O):*

beställningshavare, tillhörande lönegraderna 1—3	50 år
» » » 4 och 5	55 »
» » » 6 och 7	60 »
» » lönegraden 8	65 ».

För beställningshavare med lön enligt löneplanen för underofficerare (Uo):

beställningshavare, tillhörande lönegraderna 1—3	50 år
» » lönegraden 4	60 ».

För beställningshavare med lön eller arvode enligt löneplanen för civilmilitär personal m. fl. (C):

beställningshavare, tillhörande lönegraderna 1—3	60 år
» » » 4—14	63 »
» » » 15 och 16	65 ».

För högbåtsman 55 år.*För flaggkorpral* 50 år.

2. Pensionsåldern inträder vid utgången av mars månad, där stadgad levnadsålder uppnås under förra halvåret, men eljest vid utgången av september månad.

2. Pensionsåldern inträder, där stadgad levnadsålder uppnås under tiden 1 oktober—31 mars, vid utgången av mars månad, men eljest vid utgången av september månad.

19 §.

Nedflyttas beställning till lägre lönegrad och sänkes till följd därav det för tjänsten dittills gällande pensionsunderlaget, skall i pensionshänseende icke inträda någon förändring för den, som vid nedflyttningen innehade beställningen.

20 §.

För ordinarie befattningshavare, som är förordnad att innehava sådan i reglementet avsedd icke-ordinarie befattning, för vilken gäller ett högre pensionsunderlag än det för hans ordinarie tjänst fastställda, skola tillämpas de för icke-ordinarie befattningshavare i reglementet givna bestämmelserna, under iakttagande likväl att han härigenom icke må lida inskränkning i de pensionsförmåner, som tillkomma honom i hans egenkap av ordinarie tjänsteman.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

21 §.

1. Beställningshavare, som avgår från tjänsten utan rätt att komma i åtnjutande av pension, är från och med avgången försäkrad till erhållande av *uppskjuten livränta* till det belopp för år räknat, som enligt försäkringsteknisk beräkning svarar mot den intjänta pensionen.

Vid beräkning av intjänt pension tillämpas en tjänstålder för hel pension av trettio år och en pensionsålder, utgörande 63 år för beställning, beträffande vilken pensionsunderlaget ej överstiger 2,436 kronor, samt 65 år för annan beställning. Därest antalet tjänstår vid avgången understiger trettio, minskas den intjänta pensionen med två procent för varje felande helt tjänstår. För beställningshavare, vilken blivit dömd till avsättning på grund av förbrytelse i tjänsten eller som till följd av tjänstefel skilts från tjänsten, skall emellertid den intjänta pensionen minskas med två tredjedelar, där ej Kungl. Maj:t finner skäl tillerkänna beställningshavaren större del, dock ej mera än två tredjedelar av den intjänta pensionen.

2. Beställningshavare skall erhålla skriftligt bevis över honom vid avgång ur statens tjänst tillkommande rätt till uppskjuten livränta.

3. Därest livränteförsäkrad person ånyo tillträder med pensionsrätt förenad befattning i statens tjänst eller erhåller sådan befattning med pensionsrätt i av staten upprättad eller understödd pensionsanstalt eller pensionskassa, i vilken tjänstår för pension må räknas för statstjänsten, eller kommer i åtnjutande av pension enligt gällande bestämmelser i fråga om pensionering av försvarsväsendets reserver av befäl och civilmilitär personal, upphör hans rätt till livränta. Är jämväl den nya befattningen underkastad bestämmelserna i detta reglemente, skall — där ej föreskrifterna i 1 mom. ånyo träda i tillämpning — vid bestämmande av pension för befattningen hänsyn tagas till den tid, under vilken beställningshavaren förut innehåft sådan anställning, som enligt bestämmelserna i detta reglemente må räknas honom till godo såsom tjänstår för pension.

4. Livränta utbetalas enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande uppnått den ålder, som tillämpats såsom pensionsålder vid beräkning av intjänt pension, till och med den månad, varunder livräntetagaren avlider.

22 §.

1. Den, som är att hänföra till militär eller civilmilitär personal, är efter avgång från tjänsten med ålderspension eller förtidspension pliktig att inträda i vederbörlig reserv och kvarstå i reserven intill fyllda 70 år, om han innehåft beställning, för vilken gäller en pensionsålder av 65 år, och i annat fall intill fyllda 65 år, med skyldighet att tjänstgöra i krig

Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:**

och då värnpliktiga eljest inkallas för rikets försvar eller säkerhet ävensom vid sådan övning eller större rustning, som till utrönande av arméns, marinens eller flygvapnets krigsberedskap eller för utbildning av beväringens andra uppbåd eller landstormen eller eljest kan bliva anbefalld.

2. Har pensionstagare, som i 1 mom. avses, under den tid, då han är skyldig kvarstå i reserv, upphört att vara svensk medborgare eller utan vederbörligt tillstånd ingått i främmande makts krigstjänst, är rätten till pension förverkad från och med månaden näst efter den, varunder han förlorat svenskt medborgarskap eller gått i främmande tjänst.

3 kap.

Ordinarie beställningshavare, som tillsättes genom förordnande på viss tid.

23 §.

1. Marinöverdirektören är skyldig att efter beslut av Kungl. Maj:t frånträda sitt förordnande, därest han till följd av sjukdom befinnes oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst.

2. I sammanhang med beslut om förordnandes upphörande, så ock då meddelat förordnande utlöper utan att efterföljas av förnyat förordnande, skall frågan om marinöverdirektörens rätt till pension, där sådan fråga förekommer, avgöras.

24 §.

1. Har marinöverdirektören under minst tolv år innehaft förordnande å sin beställning eller har han, oavsett tjänstetidens längd, befunnits på grund av olycksfall i tjänsten vara oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, är han berättigad att vid avgång ur statens tjänst komma i åtnjutande av *hel* pension, vilken till beloppet motsvarar det för befattningen gällande pensionsunderlaget.

2. Därest marinöverdirektören, innan han under tolv år innehaft förordnande å beställningen, avgår ur statens tjänst antingen på grund av att förordnandet utlöper utan att efterföljas av förnyat förordnande eller på grund därav, att han befunnits vara till följd av sjukdom, som ej föranletts av olycksfall i tjänsten, oförmögen att i fortsättningen på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, så ock därest han eljest dessförinnan utan egen begäran nödgas avgå ur statens tjänst, äger han uppbära *avkortad* pension till belopp, som med ettusen kronor understiger det för befattningen gällande pensionsunderlaget.

3. Vid tillämpning av vad i 1 och 2 mom. stadgas iakttages, att pensionen för marinöverdirektör, som vid tillträdande av förordnandet inne-

Kungl. Maj:ts förslag:

hade tjänst, vilken tillsättes genom fullmakt, konstitutorial eller förordnande på viss tid, icke må beräknas till lägre belopp än den pension, som skulle hava tillkommit honom, om han intill tiden för avgången kvarstått i sin förra tjänst.

Utskottets förslag:

4. Övergår marinöverdirektören vid förordnandes upphörande till annan beställning med pensionsrätt enligt detta reglemente, skall i pensionshänseende gälla vad för den beställningen finnes stadgat. Har förordnandet fortgått under minst tolv år, må dock med avseende å pensionsunderlag och pensionsavdrag kunna för honom allt fortfarande tillämpas de stadganden, som gällde vid tiden för frånträädande av förordnandet.

25 §.

För marinöverdirektör skola tillämpas ett pensionsunderlag av 7,500 kronor och ett pensionsavdrag av 450 kronor.

4 kap.

Icke-ordinarie befattningshavare.

26 §.

Icke-ordinarie befattningshavare må såsom tjänstår tillgodoräkna tid, under vilken befattningshavaren före uppnående av den för hans tjänst stadgade pensionsåldern innehaft annan med pensionsrätt förenad befattning i statens tjänst än beställning å reservstat vid försvarsväsendet eller haft att vidkännas pensionsavdrag enligt bestämmelserna i tjänstepensionsreglementet för arbetare eller för vilken erlagts avgift för tjänstepensionering till av staten upprättad eller understödd pensionsanstalt eller pensionskassa.

Såsom tjänstår må jämväl tillgodoräknas två tredjedelar av den tid, under vilken befattningshavare efter fyllda 21 år innehaft med pensionsrätt icke förenad fast anställning såsom manskap vid försvarsväsendet.

Vid tjänstårsberäkningen skall avdrag göras för tid, under vilken befattningshavare undergått straffarbete eller fängelse eller hållits häktad för brott eller varit avstängd från tjänstgöring eller utan giltigt förfall avhållit sig från tjänstgöring. Vid tjänstårsberäkning enligt bestämmelserna i första stycket skall vidare avdrag göras för tid, omfattande minst 15 dagar i följd, under vilken befattningshavare åtnjutit tjänstledighet för svag hälsas vårdande, för havandeskap eller barnbörd eller för enskild angelägenhet.

I övrigt skola i fråga om tjänstårsberäkningen för icke-ordinarie befattningshavare bestämmelserna i 10 § 5, 7 och 8 mom. äga motsvarande tillämpning.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

27 §.

Rätt att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av pension tillkommer icke-ordinarie befattningshavare:

a) då befattningshavaren entledigas vid eller efter uppnådd pensionsålder (*ålderspension*);

b) då befattningshavaren entledigas på grund därav, att han till följd av olycksfall i tjänsten blivit oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring (*invalidpension*);

c) då befattningshavaren entledigas på grund därav, att han till följd av sjukdom, vanförhet eller lyte i andra fall än under b) sägs eller till följd av nedsatt arbetsförmåga blivit oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring, dock under förutsättning att han vid avgången kan räkna minst tio tjänstår (*sjukpension*).

28 §.

I fråga om beräkning av pension för icke-ordinarie befattningshavare gäller, att

a) ålderspension bestämmes enligt de grunder, som angivas i 13 §, dock att för hel pension alltid erfordras minst trettio tjänstår;

b) invalidpension fastställles till ett belopp, motsvarande det för befattningshavaren vid avgången gällande pensionsunderlaget;

c) sjukpension bestämmes enligt de grunder, som angivas i 13 §, varvid emellertid iakttages, å ena sidan, att pensionen utgår med lägst sju-tiofem procent av hel pension samt, å andra sidan, att sjukpensionen icke må överstiga den ålderspension, som skulle hava tillkommit befattningshavaren, därest han med oförändrat pensionsunderlag kvarstått i sin befattning till pensionsålderns inträde.

29 §.

Icke-ordinarie befattningshavare, som tidigast fem år före uppnåendet av pensionsåldern frivilligt avgår ur tjänst, må kunna av Kungl. Maj:t medgivas rätt att komma i åtnjutande av *förtidspension*, under förutsättning att han innehar minst trettio tjänstår samt att avgången finnes icke vara stridande mot statens intressen.

Förtidspension motsvarar hel ålderspension men skall för tiden intill dess befattningshavaren uppnår pensionsåldern vara minskad med $\frac{1}{150}$ för varje full fjärdedel av år, varmed befattningshavarens levnadsålder vid avgången understiger pensionsåldern.

30 §.

1. För sådana extra ordinarie befattningar, vid vilka lön utgår enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, skola tillämpas de pensionsunderlag och pensionsavdrag, som här nedan för de särskilda lönegraderna angivas:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Lönegrad	Pensionsunderlag		Pensions- avdrag för år kr.	Lönegrad	Pensionsunderlag		Pensions- avdrag för år kr.
	man kr.	kvinn kr.			man kr.	kvinn kr.	
1.....	1,236	1,164	33	16.....	3,036	2,844	129
2.....	1,320	1,236	36	17.....	3,240	3,036	141
3.....	1,404	1,320	39	18.....	3,444	3,240	156
4.....	1,476	1,404	42	19.....	3,684	3,444	174
5.....	1,560	1,476	45	20.....	3,684	3,444	174
6.....	1,644	1,560	48	21.....	3,924	3,684	192
7.....	1,716	1,644	51	22.....	4,200	3,924	213
8.....	1,824	1,716	57	23.....	4,476	4,200	234
9.....	1,920	1,824	63	24.....	4,764	4,476	255
10.....	2,040	1,920	69	25.....	5,076	4,764	279
11.....	2,160	2,040	75	26.....	5,400	5,076	303
12.....	2,304	2,160	84	27.....	5,724	5,400	330
13.....	2,436	2,304	90	28.....	6,036	5,724	354
14.....	2,640	2,436	102	29.....	6,360	6,036	378
15.....	2,844	2,640	114	30.....	6,684	6,360	399

2. För kvinnlig ekonomipersonal med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan skola tillämpas de pensionsunderlag och pensionsavdrag, som här nedan för de särskilda lönegraderna angivas:

Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.	Lönegrad	Pensions- underlag kr.	Pensions- avdrag för år kr.
1.....	1,056	30	5.....	1,560	48
2.....	1,236	36	6.....	1,644	51
3.....	1,320	39	7.....	1,716	57
4.....	1,404	42			

3. I fråga om annan icke-ordinarie befattning än i 1 och 2 mom. sägs äger Kungl. Maj:t bestämma den lönegrad, till vilken befattningen är att i pensionshänseende hänföra, eller ock fastställa särskilt pensionsunderlag och pensionsavdrag för densamma.

31 §.

1. Där ej Kungl. Maj:t för viss icke-ordinarie befattning fastställer annan pensionsålder, inträder pensionsåldern vid utgången av den månad, under vilken befattningshavare uppnår nedan angivna levnadsålder:

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

för extra ordinarie befattningshavare, tillhörande lönegraderna	
1—12	60 år
» extra ordinarie befattningshavare, tillhörande lönegraderna	
13—30	65 »
» kvinnlig ekonomipersonal	60 » .

2. Befattningshavare må icke i något fall bibehållas i tjänst längre tid än två år utöver pensionsåldern.

32 §.

Icke-ordinarie befattningshavare, som avgår från tjänsten utan rätt att komma i åtnjutande av pension, är från och med avgången försäkrad till erhållande av *uppskjuten livränta* till det belopp för år räknat, som enligt försäkringsteknisk beräkning svarar mot den intjänta pensionen.

Vid beräkning av intjänt pension tillämpas en tjänstålder för hel pension av trettio år och en pensionsålder, utgörande 63 år för befattning, beträffande vilken pensionsunderlaget ej överstiger 2,436 kronor för man och 2,304 kronor för kvinna, samt 65 år för annan befattning. Därest antalet tjänstår vid avgången understiger trettio, minskas den intjänta pensionen med två procent för varje felande helt tjänstår. För befattningshavare, vilken blivit dömd till avsättning på grund av förbrytelse i tjänsten eller som till följd av tjänstefel skilts från tjänsten, skall emellertid den intjänta pensionen minskas med två tredjedelar.

I övrigt skola beträffande icke-ordinarie befattningshavares rätt till uppskjuten livränta bestämmelserna i 21 § 2—4 mom. äga motsvarande tillämpning, dock att rätt till uppskjuten livränta icke skall upphöra, därest befattningshavare kommer i åtnjutande av pension enligt gällande bestämmelser i fråga om pensionering av försvarsväsendets reserver av befäl och civilmilitär personal.

5 k a p.

Reglementets tillämplighet m. m.

33 §.

Detta reglemente träder i kraft den 1 juli 1935, dock med iakttagande av följande begränsningar, nämligen

att i fråga om skyldighet för ordinarie beställningshavare att med ålderspension avgå från tjänsten äldre bestämmelser skola äga tillämpning intill utgången av mars månad 1936,

att reglementets stadganden beträffande icke-ordinarie befattningshavare skola träda i kraft först från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, samt att för den, som den 30 juni 1935 innehar beställning såsom flagg-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

korpral eller högbåtsman, så ock för icke-ordinarie befattningshavare, vilken vid nämnda tidpunkt är delägare i flottans pensionskassa, äldre pensionsföreskrifter skola lända till efterrättelse, där befattningshavaren inom viss av Kungl. Maj:t bestämd tid hos den myndighet, som äger att från tjänsten avskeda, anmäler, att han icke vill vara underkastad reglementets bestämmelser.

I och med reglementets ikraftträdande för befattningshavare, som blir underkastad reglementet, skall vad i författning eller annan av Kungl. Maj:t utfärdad föreskrift finnes stridande mot reglementets bestämmelser upphöra att gälla, såvitt angår sådan befattningshavare.

34 §.

De närmare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga för tillämpningen av reglementet, meddelas av Kungl. Maj:t.

Övergångsbestämmelser.

1. I detta reglemente givna stadganden skola jämväl äga tillämpning å beställningshavare, vilken är underkastad föreskrifterna i kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429) med vissa bestämmelser rörande arméns och marinens övergångsstat. Härvid skall dock iakttagas följande.

a) För beställningshavare, vilken frivilligt överförts till övergångsstat, skall, där det för motsvarande beställning på aktiv stat fastställda pensionsunderlaget överstiger det belopp, som jämlikt 7 § 1 mom. nämnda kungörelse skulle hava utgått till beställningshavaren såsom lön vid hans avgång från beställningen, tillämpas ett pensionsunderlag, som är lika med sagda belopp.

b) För löjtnant, underlöjtnant, sergeant eller underofficer av andra eller tredje graden, som vid tiden för överföringen till övergångsstat uppnått högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad och som jämlikt bestämmelserna i 17 eller 28 § nämnda kungörelse den 23 oktober 1925 (nr 429) vunnit uppflyttning till närmast högre löneklass inom vederbörlig löneplan, skola tillämpas följande pensionsunderlag och pensionsavdrag:

för löjtnant: pensionsunderlag 3,444 kronor och pensionsavdrag 108 kronor;

för underlöjtnant: pensionsunderlag 2,076 kronor och pensionsavdrag 54 kronor;

för sergeant och underofficer av andra graden: pensionsunderlag 2,400 kronor och pensionsavdrag 66 kronor; samt

för underofficer av tredje graden: pensionsunderlag 2,016 kronor och pensionsavdrag 51 kronor.

c) För marinläkare av första graden å övergångsstat utgör pensionsåldern 55 år.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

2. Har ordinarie beställningshavare genom reglementets bestämmelser fått den för honom omedelbart före reglementets ikraftträdande gällande pensionsåldern nedsatt med två år eller mera och är han enligt reglementet skyldig att avgå från tjänsten före den 1 juli 1938, skall för honom gälla en pensionsålder, som med följande antal år överstiger den i reglementet stadgade pensionsåldern, nämligen

med ett år, om den förutvarande pensionsåldern nedsatts med två år,

med två år, om pensionsåldern nedsatts med tre år,

med tre år, om pensionsåldern nedsatts med fyra år, samt

med fyra år, om pensionsåldern nedsatts med fem år eller mera.

Har beställningshavare, som i denna punkt avses, fått pensionsåldern nedsatt med tre år eller mera och är han skyldig att avgå från tjänsten under tiden 1 juli 1938—31 december 1939, skall för honom gälla en pensionsålder, som överstiger den i reglementet stadgade med ett år om nedsättningen uppgår till tre år, med två år om nedsättningen uppgår till fyra år samt med tre år om nedsättningen uppgår till fem år eller mera.

Har beställningshavare fått pensionsåldern nedsatt med fyra år eller mera och är han skyldig att avgå från tjänsten under tiden 1 januari 1940—30 juni 1941, skall för honom gälla en pensionsålder, som överstiger den i reglementet stadgade med ett år om nedsättningen utgör fyra år och med två år om nedsättningen utgör fem år eller mera.

Har beställningshavare fått pensionsåldern sänkt med fem år eller mera och är han skyldig att avgå från tjänsten under tiden 1 juli 1941—31 december 1942, skall för honom gälla en pensionsålder, som med ett år överstiger den i reglementet stadgade.

För beställningshavare, som enligt äldre bestämmelser varit berättigad att kvarstå i tjänst utöver den för honom enligt nämnda bestämmelser gällande pensionsåldern, skola föreskrifterna i denna punkt äga motsvarande tillämpning. Därvid skall den levnadsålder, vid vilken enligt de äldre bestämmelserna avgångsskyldighet skolat inträda, anses såsom för honom omedelbart före reglementets ikraftträdande gällande pensionsålder.

Därest vid uträkning av skillnaden mellan å ena sidan den ålder, vid vilken avgångsskyldighet enligt de äldre bestämmelserna skolat inträda, samt å andra sidan den i reglementet bestämda pensionsåldern uppkommer del av år, skall del, som uppgår till sex månader eller mera, räknas såsom helt år men mindre del bortfalla.

Såsom förutsättning för tillämpning av vad i denna punkt stadgas gäller, att beställningshavare före den 1 januari 1936 hos vederbörande myndighet anmält sin önskan att kvarstå i tjänst efter uppnåendet av den i reglementet stadgade pensionsåldern.

3. Beställningshavare, å vilken reglementet med ikraftträdandet erhåller tillämpning, må såsom tjänstår för pension eller uppskjuten livränta

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

tillgodoräkna, förutom tid som i 10 § angives, jämväl två tredjedelar av den tid, varunder han eljest före reglementets ikraftträdande men efter fyllda 21 år innehaft icke-ordinarie befattning eller arbetaranställning i statens tjänst. Motsvarande tillgodoräkningsrätt tillkommer icke-ordinarie befattningshavare, som med reglementets ikraftträdande för sådana befattningshavare blir underkastad reglementets bestämmelser.

Icke-ordinarie befattningshavare, som nu sagts, må, om han avgår med rätt till pension före den 1 juli 1945 och därvid med tillämpning av de i 26 § och första stycket av denna punkt innefattade bestämmelserna icke kan räkna tjugufem tjänstår, av tid, varunder han innan reglementet blivit å honom tillämpligt men efter fyllda 21 år innehaft icke-ordinarie befattning eller annan statsanställning, såsom tjänstår för pension tillgodoräkna, i den mån så erfordras för att uppbringa antalet tjänstår till tjugufem, fyra femtedelar om avgången äger rum före den 1 juli 1940 samt tre fjärdedelar om avgången äger rum under tiden 1 juli 1940—30 juni 1945.

Utan hinder av bestämmelsen i 10 § 1 mom. d) må civilmilitär beställningshavare, å vilken reglementet med ikraftträdandet erhåller tillämpning, såsom tjänstår för pension tillgodoräkna hela den tid, varunder han efter fyllda 21 år innehaft med pensionsrätt icke förenad fast anställning såsom manskap vid försvarsväsendet.

4. För beställningshavare, vilken vid reglementets ikraftträdande tillhör någon av nedannämnda lönegrader, skall, så länge han kvarstår i samma lönegrad, tillämpas det pensionsunderlag, som här nedan angives:

för lönegraden	O 1	1 872 kronor
»	»	Uo 1 1 884 »
»	»	C 1 1 872 »
»	»	C 9 4 512 » .

För den, som den 30 juni 1935 är innehavare av beställningen såsom marinöverdirektör, skall tillämpas ett pensionsunderlag av 7,896 kronor.

5. För den, som omedelbart före reglementets ikraftträdande innehar med pensionsrätt och avgiftsplikt förenad beställning, å vilken reglementet erhåller tillämpning, skall, så länge han kvarstår i den beställningen eller innehar annan beställning i samma eller lägre lönegrad, såsom pensionsavdrag tillämpas det belopp, vilket enligt äldre föreskrifter skulle hava gällt såsom pensionsavgift för honom.

6. Har beställningshavare, för vilken till följd av reglementets bestäm-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

melser skyldighet att med ålderspension avgå från tjänst, som innehafts före reglementets ikraftträdande, inträder tidigare än enligt de omedelbart före ikraftträdandet gällande stadgandena, under kortare tid än tre år innehaft beställningen, skall för honom, utan hinder av vad i 13 § 2 mom. föreskrives, beloppet av hel pension vara lika med det för beställningen stadgade pensionsunderlaget.

Vad i denna punkt stadgas skall dock icke äga tillämpning i fall, där den tidigare avgångsskyldigheten föranletts allenast av vad i 18 § 2 mom. föreskrives angående tidpunkten för pensionsålderns inträde.

7. Därest vid tillämpning av stadgandet i 13 § 2 mom. hänsyn skall tagas till befattningshavares pensionsunderlag eller pension för tid innan reglementet blivit gällande för honom, skall därvid så anses, som om för befattningshavaren gällt det pensionsunderlag, som vid pensioneringstillfället är fastställt såsom pensionsunderlag för den tjänst, han under nämnda tid innehaft, eller för därmed närmast jämförlig tjänst.

8. Om den, som är berättigad till pension enligt detta reglemente, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt stadgande i tidigare gällande författning rörande pensionering av i statens tjänst anställd personal, räknas sistnämnda pension såsom del av den honom enligt detta reglemente tillkommande pensionen, vilken alltså skall minskas med det belopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Kungl. Maj:ts förslag:

Bilaga A.

Förteckning

angivande de i 13 § 1 mom. militära tjänstepensionsreglementet avsedda beställningar, beträffande vilka det för hel pension erforderliga antalet tjänstår utgör tjugufem.

Beställningar	Beställningar
1. Armén.	Flaggkorpral
Kapten, annan än vid intendenturkåren	Marindirektör av 1. graden
Ryttmästare	Marindirektör av 2. graden
Löjtnant, annan än vid intendenturkåren	Mariningenjör av 1. graden 1. löneklassen
Underlöjtnant	Mariningenjör av 1. graden 2. löneklassen
Fänrik	Mariningenjör av 2. graden
Fanjunkare (styckjunkare)	Specialingenjör av 1. graden
Musikfanjunkare (musikstyckjunkare)	Specialingenjör av 2. graden
Sergeant	Specialingenjör av 3. graden
Musiksergeant	Förste marinläkare
Överfältläkaren	Marinläkare av 1. graden
Fältläkare	
Regementsläkare	3. Flygvapnet.
Överläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm	Kapten, annan än i intendenturbefattning
Bataljonsläkare	Löjtnant, annan än i intendenturbefattning
	Underlöjtnant
2. Marinen.	Fänrik
Kapten	Fanjunkare
Löjtnant	Sergeant
Underlöjtnant	Förste flygläkare
Fänrik	Flygläkare av 1. graden

Utskottets förslag:¹

Bilaga A.

Förteckning

angivande de i 13 § 1 mom. militära tjänstepensionsreglementet avsedda beställningar, beträffande vilka det för hel pension erforderliga antalet tjänstår utgör tjugufem.

Beställningar	Beställningar
1. Armén.	Fänrik
Kapten, annan än vid intendenturkåren	Flaggkorpral
Ryttmästare	Marindirektör av 1. graden
Löjtnant, annan än vid intendenturkåren	Marindirektör av 2. graden
Underlöjtnant	Mariningenjör av 1. graden 1. löneklassen
Fänrik	Mariningenjör av 1. graden 2. löneklassen
Fanjunkare (styckjunkare)	Mariningenjör av 2. graden
Musikfanjunkare (musikstyckjunkare)	Specialingenjör av 1. graden
Sergeant	Specialingenjör av 2. graden
Musiksergeant	Specialingenjör av 3. graden
Överfältläkaren	Förste marinläkare
Fältläkare	Marinläkare av 1. graden
Regementsläkare	
Överläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm	3. Flygvapnet.
Bataljonsläkare	Kapten, annan än i intendenturbefattning
Polisöverkonstapel	Löjtnant, annan än i intendenturbefattning
Poliskonstapel	Underlöjtnant
	Fänrik
2. Marinen.	Fanjunkare
Kapten	Sergeant
Löjtnant	Förste flygläkare
Underlöjtnant	Flygläkare av 1. graden

¹ Utskottets förslag skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag endast såtillvida, att under rubriken »Armén» tillkommit beställningarna såsom polisöverkonstapel och poliskonstapel.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Bilaga B.

Åldersförteckning, tillhörande 18 § 1 mom. militära tjänstepensionsreglementet.

För innehavare av följande beställningar skall såsom pensionsålder gälla nedan angivna levnadsålder:

Beställningar	Levnadsår	Beställningar	Levnadsår
1. Armén.			
Fältygmästaren	60	Underofficer av 2. graden	55
Styresman vid artilleriets fabriker ..	60	Underofficer av 3. graden	55
Tygmästare av 1. klassen	60	Marindirektör av 1. graden	60
Tygmästare av 2. klassen	60	Marindirektör av 2. graden	60
Kapten vid intendenturkåren	55	Mariningenjör av 1. graden 1. löneklassen	60
Löjtnant vid intendenturkåren	55	Mariningenjör av 1. graden 2. löneklassen	60
Musikdirektör	55	Mariningenjör av 2. graden	60
Överfältläkaren	60	Specialingenjör av 1. graden	60
Fältläkare	60	Specialingenjör av 2. graden	60
Regementsläkare	60	Specialingenjör av 3. graden	60
Bataljonsläkare	60	Marinläkare av 1. graden, annan än sjukhusläkare	60
Överfältveterinären	60	Överkonstapel, tillika poliskommisarie	60
Fältveterinär	60		
Regementsveterinär	60	3. Flygvapnet.	
Bataljonsveterinär	60	Överstelöjtnant i intendenturbefattning	60
Poliskommisarie	60	Major i intendenturbefattning	60
Polisöverkonstapel	55	Kapten i intendenturbefattning	55
Poliskonstapel	55	Löjtnant i intendenturbefattning	55
2. Marinen.		Flygöveringenjören	60
Marinöverintendenten	65	Förste flygingenjör	60
Förste marinintendent av 1. löneklassen	60	Flygingenjör av 1. graden	60
Förste marinintendent av 2. löneklassen	60	Flygingenjör av 2. graden	60
Marinintendent av 1. graden	60	Flygingenjör av 3. graden	60
Marinintendent av 2. graden	60	Förste flygläkare	60
Marinunderintendent	60	Flygläkare av 1. graden	60
Musikdirektör	55	Verkmästare av 1. klassen	60
Flaggunderofficer	55	Verkmästare av 2. klassen	60

2) besluta, att nu tillämpade grunder för pensionering av bataljonsläkare vid fältläkarkåren och marinläkare av andra graden skola från och med den 1 juli 1935 upphöra att gälla utom beträffande beställningshavare, som vid nämnda tidpunkt åtnjuter pensionsrätt enligt berörda grunder;

3) förklara att, där innehavare av befattning, som är förenad med pensionsrätt i statens pensionsanstalt, tillika innehar tjänst, som är förenad med rätt till tjänstepension från annan av staten inrättad eller understödd pensionsanstalt eller pensionsfond eller av statsmedel, nedsättning av det med den förra befattningen förenade tjänstepensionsunderlaget icke skall äga rum, om pensionen för den andra tjänsten reduceras med hänsyn till pensionen från statens pensionsanstalt;

4) föreskriva, att å pensioner, som beviljas med tillämpning av militära tjänstepensionsreglementet, ej må utgå pensionstillägg; samt

5) förklara, att med avlönningsbelopp, varå enligt gällande bestämmelser dyrtidstillägg utgår, skall för befattningshavare, som har att vidkännas pensionsavdrag jämlikt militära tjänstepensionsreglementet, förstås lörens nettobelopp.

Stockholm den 2 maj 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Lindgren, Lindley*, Ernfors, Hansén*, Ehrnberg, Nilsson i Mölndal och Bodin;

från andra kammaren: herrar Leffler, Bäcklund, K. A. Westman*, Andersson i Falkenberg, Ahl, Andersson i Lindome, Hilding och Elmroth*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.